

100
ÅR MED MG

Pris från:
2 595 kr/mån*

MG fyller 100 år och det vill vi fira med fantastiska jubileumspaket. Välkommen till Hedin Bil så hjälper vi dig hitta din drömbil.

Hedin Bil Malmö – Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö
040 671 11 10

*I jubileumspaketet ingår utvalda vinterhjul, serviceavtal under 3 år / max 7 200 mil, ett servicetillfälle per år max 2 400 mil / år, MG Bilförsäkring är inkluderad under 1 år, ett samarbete mellan MG (Hedin MG Sweden AB) och If Skadeförsäkring AB, där If är försäkringsgivare, valfri metalliclack utan kostnad, rabatterat list pris. Erbjudandet gäller begränsat antal bilar som ordertecknas senast 31 mars 2024 och kan ej kombineras med andra kampanjer eller rabatter.

År 7, Nr. 61, 23 FEB.-7 MARS 2024, 28 SIDOR | WWW.INFOEXPRESS.SE | WWW.INFOEXPRESS.DK | FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET, SE S.2

Välkommen till City Motor och upplev
ORA - SVERIGES NYA ELBIL
Fr. **3.995 kr/mån***
24/36 mån privatleasing. Välj själv!

CITY MOTOR
MALMÖ | SVEDALA
Jägershillgatan 6, Malmö, 040-42 06 02
Industrigatan 3, Svedala, 040-40 20 10
citymotor.se/ora

*Energiförbrukning bl. körning 16,7 kWh/100 km. Läs fullständiga villkor för privatleasing på ora.se. Begränsat antal bilar. Gäller t.o.m. 31 dec 2023

En ny framtida lösning mot resistenta bakterier?

Resistenta bakterier börjar bli ett allt större problem och även så blir avsaknaden av effektiva läkemedel.

S. 20

Geopolitiska spänningar på Afrikas horn

S. 12-13

BLANDADE MILTAL & FÄRGER

NÄSTAN NYA FORD FIESTA

KONTANTPRIS: 169 900:--
RABATT PÅ UPP TILL 15.000:--

FINANSIERING: FR 1 995:--*
PER MÅNAD, 36 MÅNADER

GÄLLER MÄRKTA BILAR I HALLEN

OBS! BEGRÄNSAT ANTAL

Bränsleförbrukning Ford Fiesta: 4,6 l/100 km, 105 g CO2/km. *) Finansiering billån: 20% kontantinsats, 7,95% ränta, 36 månader, restvärde 54%. Uppläggningsavgift 695 kr samt avavgift 60 kr/mån tillkommer. Vi reserverar oss för ev ändringar samt slutförsäljning av de aktuella bilarna. Gäller märkta modeller i vår hall.
Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15 / www.hedbergs.se

HEDBERGS BIL

Köpenhamns kommun vill stänga Wolts "dark store" på Amager

Wolt säljer både takeaway och dagligvaror via Wolts app. Butiken Wolt Market är en så kallad dark store från vilken man kan beställa matvaror online. Det innebär att butiken inte är öppen för vanliga kunder och istället har försäljningsrutorna täckta och fungerar som ett trafiknav för varuleveranser och Wolt-bud som hämtar upp kundorder. Den nya typen av lagerbutik har fått draghjälp av takeaway-marknaden, som har fått ett uppsving både under och efter coronapandemin. Enligt detaljplanen är det dock möjligt för Köpenhamns kommun att stänga Wolt Market på Amager, precis som man

gjorde 2023 när man stängde en liknande butik på Vesterbro.

Förutom olägenheter för trafiken är butiksfenomenet svårt att integrera i stadsbilden, eftersom lokalerna har en stängd butiksfasad. Och enligt Politiken säger Anne Katrine Harders, programchef på Dansk Arkitektur Center, att det finns anledning att överväga att ha mörka butiker i bostadsområden.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: News Øresund

Wolt säljer både takeaway och dagligvaror via Wolts app. Foto: News Øresund

Eurovision Song Contest i Malmö ökar efterfrågan på hotellrum i Köpenhamn

Scandic Hotels räknar med att deras hotell i såväl Malmö som Köpenhamn blir utsålda när Eurovision Song Contest arrangeras i Malmö Arena 7-11 maj. Foto: News Øresund

När Eurovision Song Contest arrangeras i Malmö Arena den 7 till 11 maj gynnas även hotellen i Köpenhamn rapporterar Dansk Erhverv. Flera hotell i den danska huvudstaden berättar om ökade bokningar och Scandic Hotels har redan dubbelt så många bokningar där

som normalt under tävlingsveckan i maj och räknar med att även deras hotell i Köpenhamn kommer att bli utsålda.

– Alla våra sex hotell i Malmö är redan slutsålda de flesta dagar under Eurovisionveckan, och i Köpenhamn

upplever vi också en kraftigt ökad efterfrågan under samma vecka", säger Klaus Johansen, kommersiell direktör på Scandic Hotels, till Dansk Erhverv.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Nytt löneavtal för 110 000 anställda i de danska regionerna ger en ekonomisk ram på 8,8 procent under två år

Foto: News Øresund

Plus 8,8 procent i höjd lön eller andra förbättringar under två år. Det är innebörden i det nya löneavtal för 110 000 anställda i de danska regionerna som som tecknats i veckan mellan Regionernes Lønnings- og Takstnævns och Forhandlingsfællesskabet for ansatte i regioner og kommuner. Nivån på avtalet är densamma som i det löneavtal som nyligen tecknades för 200 000 statligt anställda i Danmark. Alla anställda i regionerna som berörs av avtalet får fyra procent i löneyft den 1 april i år skriver Danmarks Radio. Det nya avtalet berör ca 110 000 anställda, bland annat 36 000 sjuksköterskor (omräknat till heltidstjänster) men inte läkare.

Info Express
Källa: News Øresund

Info Express är en ekonomiskt och politiskt oberoende tidning som satsar på att täcka ämnen som miljö, vetenskap, hälsa, teknik, världen, samhälle och Öresundsnyheter sedan 2016.

INFO EXPRESS

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Prenumeration: hello@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på redaktionen: hello@infoexpress.se

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING
Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvaras ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

36 MÅNADER • VINTERHJUL INGÅR PÅ UTVALDA MODELLER

CITROËN PRIVATLEASING

Prisexempel 36 månader
privatleasing inkl service:

C3 Shine PureTech, 82 hk, man

FR 2 899 KR/MÅN

C3 Shine PureTech, 110 hk, aut

FR 3 199 KR/MÅN

C3 Aircross Shine PureTech, 130 hk, aut

FR 3 499 KR/MÅN INKL VINTERHJUL

C5 Aircross Shine PureTech, 130 hk, aut

FR 4 199 KR/MÅN INKL VINTERHJUL

Bränsleförbrukning blandad körning: 5,5-4,5 l/100 km, 124-149 g CO2/km. *1 Privatleasing avser 36 mån, rörlig ränta, 1000 fria mil inkl service. Skatt, försäkring och vinterhjul (vissa modeller) tillkommer. Uppläggningsavgift 695 kr & 60 kr/mån i avavgift tillkommer. Med reservation för ev. ändringar. Bilar på bilderna kan vara extrautrustade.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

HEDBERGS BIL

SPORTIG ELEGANS

PEUGEOT 408

Peugeot 408 GT
PureTech, automat, 130 hk

FAST RANTA!
24 MÅN
PRIVAT-
LEASING

FR 3 999 KR/MÅN INKL SERVICE

Bränsleförbrukning blandad körning: 408 GT: 6,0 l/100 km, 136 CO2 g/km. *1 Privatleasing avser 24 mån, fast ränta, 1000 fria mil inkl serviceavtal. Skatt, försäkring och vinterhjul tillkommer. Uppläggningsavgift 695 kr & 60 kr/mån i avavgift tillkommer. Med reservation för ev. ändringar. Bilen på bilden kan vara extrautrustad.

Hornyxegatan 16, Malmö. Öppet: Mån-Fre 9-18. Lör-Sön 11-15.
BESÖK OSS GÄRNA PÅ WWW.HEDBERGS.SE ELLER VÅRA SOCIALA MEDIER!

HEDBERGS BIL

Helsingborg följer trenden och bildar ett innovationsdistrikt

Parken blir Helsingborgs nya mötesplats för innovation och får en nyckelroll i stadens nya innovationsdistrikt. Pressfoto: Anders Ebefeldt

Malmö har bildat ett Startup District, några mil bort finns Lund Innovation District och i veckan blev det Helsingborgs tur med Helsingborg Innovation District när staden invigde sin nya mötesplats för innovation, Parken i Oceanhamnen.

“Innovationsdistrikt är ett relativt nytt fenomen som håller på etableras runt om i Europa”, konstaterar Helsingborg i ett pressmeddelande. Med innovationsdistrikt menas ett avgränsat geografiskt område där verksamheter

samlas för att samarbeta. Parken blir Helsingborgs center för innovation och en mötesplats för stad, näringsliv och akademi.

– Som stad behöver vi vara där nä-

ringsliv och akademi rör sig och förenkla samverkan. Vi står inför komplexa utmaningar, som kräver att vi både driver egna initiativ för välfärdinnovation och öppnar upp som testbädd. I båda fallen kräver innovationsarbetet samverkan med forskning och näringsliv och det ska vi använda den här platsen till, säger Christian Orsing (M), kommunstyrelsens ordförande i Helsingborg, i en kommentar.

Parken ligger i den nya stadsdelen Oceanhamnen där även tech huben

Hetch finns. På gångavstånd finns Lunds universitets Campus Helsingborg och i staden finns även Sveriges enda e-handelsinkubator och en rad innovationstest som bland annat handlar mikromobilitet, VR-lösning som konflikthantering inom LSS-vården och IoT i klassrum i skolor för att mäta klimatpåverkan.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: News Øresund

Ny politisk överenskommelse möjliggör miljözoner enbart för el- och vätgasbilar i danska kommuner

Med en ny politisk överenskommelse mellan den danska regeringen, SF, Enhedslisten, Radikale Venstre och Alternativet finns det ett brett stöd för kommuner att införa en nollutsläppszon enligt vissa kriterier. (Red. Nollutsläppszonen kan jämföras med den svenske kategorien miljözon klass 3). En nollutsläppszon är ett område i staden där endast fossilfria fordon är tillåtna.

– Jag tycker att det är fantastiskt för Köpenhamn att vi får möjlighet till en nollutsläppszon. Det är ett stort steg mot en fossilfri stad, säger Köpenhamns överborgmästare Sophie Hæstorp Andersen (S) till Kosmopol.

Avtalet förväntas presenteras som ett lagförslag under hösten och är inledningsvis ett pilotprojekt som kommer att utvärderas efter tre år.

Info Express | E: hello@infoexpress.se | www.infoexpress.se
Källa: News Øresund

100+

ÅR MED MG

Pris från:
2 595 kr/mån*

MG fyller 100 år och det vill vi fira med fantastiska jubileumspaket. Välkommen till Hedin Bil så hjälper vi dig hitta din drömbil.

MG ZS Electric
Jubileumspaket från:
3 195 kr/mån*

MG EHS Plug in Hybrid
Jubileumspaket från:
3 395 kr/mån*

MG MARVEL R Electric
Jubileumspaket från:
3 895 kr/mån*

MG4 Electric
Jubileumspaket från:
2 595 kr/mån*

MG5 Electric
Jubileumspaket från:
3 195 kr/mån*

Hedin Bil Malmö – Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö
040 671 11 10

*I jubileumspaketet ingår utvalda vinterhjul, serviceavtal under 3 år / max 7 200 mil, ett servicetillfälle per år max 2 400 mil / år, MG Bilförsäkring är inkluderad under 1 år, ett samarbete mellan MG (Hedin MG Sweden AB) och IF Skadeförsäkring AB, där IF är försäkringsgivare, valfri metalliclack utan kostnad, rabatterat list pris. Erbjudandet gäller begränsat antal bilar som ordertecknas senast 31 mars 2024 och kan ej kombineras med andra kampanjer eller rabatter. Avbetalningen har 3,95% rörlig ränta från ordertecknandedatum. Av- (59 kr/mån) & uppläggningsavgift (995 kr) tillkommer. 36 mån löptid. 55% restvärde. 25% kontantinsats. Efter 36 månader kan avbetalning förlängas till ordinarie räntesats (rörlig). Räntan kan vid räntesänkning ej justeras under 0%. Exempel: Du betalar (2 595) kr/mån för ett lån på (252 407) kr under 36 månader med en ränta på 3,95% (effektiv ränta (4,52)%). Du betalar en kontantinsats om (84 136) kr. Uppläggningsavgiften uppgår till 995 kr och administrationsavgiften uppgår till 59 kr/mån. Restvärdet är (185 098) kr. Du återbetalar (67 309) kr för hela perioden. Kreditgivare är Santander Consumer Bank. Detta är ett icke-bindande finansieringsförslag. MG4 har en blandad energiförbrukning på 16,5-18,7 kWh/100 km, MG5 har en blandad elförbrukning på 17,9 kWh/100 km, MG ZS EV har en blandad elförbrukning på 7,8 kWh/100 km enligt körcykeln WLTP.

NY KOLLEKTION

CARRERA
EYEWEAR SINCE 1988

Ikoniska och vågade detaljer med inspiration från racing och Extremsport.

GLASÖGON FRÅN

195 KR/MÅNAD*

Dela upp och betala samma belopp varje månad. 0 kr i uppläggningsavgift. Ansök i butik. Se prisexempel nedan

Alltid hos oss:

50 % PÅ 2:A PARET

Köp två par kompletta glasögon från samma recept, så får du 50% rabatt på det billigaste paret!

Mer information i butiken.

KÖP NYA GLASÖGON, SÅ BJUDER

VI PÅ SYNUNDERSÖKNINGEN

Värde synundersökning 495 kr.
Utförs av legitimerad optiker.

*Prisexempel för köp om 5000 kr. 0 kr i uppläggningsavgift och 45 kr i administrationsavgift per månad i 33 månader ger ett totalbelopp på 6485 kr. Rörlig årsränta 0%, effektiv ränta 20,21%. Maxkredit 7000 kr. I samarbete med Resurs Bank. Se fullständiga villkor på www.glasogonmagasinet.se

glasogonmagasinet

Malmö Södra Förstadsgatan 121, Tel: 040-828 88

Helsingborg Bruksgatan 25 Tel: 042-18 38 88

Landskrona Östergatan 12 Tel: 0418-41 18 30

Lund Lilla Tvärgatan 7 Tel: 046-13 99 98

För information om öppettider, bokning och kampanjer, besök: www.glasogonmagasinet.se

Finland vill utreda fast förbindelse i Kvarken mellan Vasa och Umeå

Planerna på en bro över Kvarken, mellan finska Vasa och svenska Umeå, har funnits sedan 70-talet, skriver TT. Nu har planerna åter aktualiserats efter att Finland blivit medlemmar i Nato och vikten av god försörjningsberedskap blivit mer akut, enligt svenska Yle. Nu ska finska Trafikledverket göra en förstudie, som ska vara klar 2025.

2020 skissade de två finska experterna Antti Talvitie och Esa Eranti på eget initiativ på broplaner i Kvarken mellan

finska Vasa och svenska Umeå. Då var tanken att styra transporter till och från den isfria Atlanthamnen i Mo i Rana

hela vägen till Shanghai i Kina, skriver svenska Yle. Broexperterna kom fram till att den skulle kunna byggas för 3-5

miljarder euro och även bli lönsam. Den nya förbindelsen skulle kräva mellan 60 och 76 kilometers vägdragnings.

Sedan dess har en del hänt. Inflationen har ökat kostnaderna med 17 procent, medan Rysslands anfallskrig i Ukraina har lagt transporttanken på is. Däremot har, enligt Yle, vikten av en god finsk försörjningsberedskap påpekats alltmer, speciellt sedan Finland gick med i Nato. Vid en rysk blockad av fartygstrafik i Östersjön skulle Finland vara helt beroende av vägtransporten in via Torneå-Haparanda. Då skulle en fast förbindelse över Kvarken kunna avlasta. Det menar i alla fall den finska regeringen som gett Trafikledverket i uppdrag att utreda en fast förbindelse över Kvarken.

Nu har myndigheten i sin tur bokat upp 200 000 euro för en förstudie som ska vara klar 2025. Därefter kan en miljökonsekvensbedömning göras. Området är känsligt, bland annat rör det sig om ett Natura 2000-område, ett sälskyddsområde, naturreservat och ett världsarvsområde.

Det finska initiativet välkomnas i Umeå. Till Västerbottens-kuriren säger det moderata kommunalrådet Anders Ågren att det är "ett stort steg framåt."

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: News Øresund

Utskott: Producentansvar ska ge mer hållbara textilier

Regeringarna i Norden bör införa gemensamma principer för nordiskt producentansvar på textilier. Det föreslår Nordiska rådets Utskott för ett hållbart Norden. Utskottet godkände förslaget enhälligt på sitt möte i Stockholm på tisdagen (den 6:e feb. 2024).

Ett viktigt mål med att införa producentansvar är att minska de stora volymerna av kläder och textilier som konsumeras förbrukas i Norden.

Mode- och textilindustrin är en av världens mest förorenande industrier. Sektorn står för uppemot 8-10 procent av de globala klimatutsläppen och nordborna konsumerar årligen mer textilier än det internationella genomsnittet, enligt en analys från Nordiska ministerrådet.

Förslaget från hållbarhetsutskottet går i linje med EU:s planer. På sikt väntas nämligen gemensamma principer för producentansvar på textilier bli obligatoriska i EU- och EES-länderna.

De nordiska länderna har i många år

fokuserat på att skapa en hållbar textilbransch. Med förslaget vill utskottet att Norden fortsätter att vara föregångare.

- Om vi enas kring gemensamma principer för producenter av textilier kan vi skapa bättre förutsättningar för cirkulär användning av textilier i Norden. Vi kan minska den samlade miljöpåverkan och dessutom kan vi stödja hållbar produktion av kvalitetstextilier i vår region, säger utskottets ordförande Tove Elise Madland.

Bättre villkor för hållbara material
Utskottet vill genom förslaget bland annat skapa bättre villkor för mer hållbara textilmaterial som ull och läder producerade i Norden, och sämre villkor för lätta plastbaserade fibrer som

Utskottet för ett hållbart Norden höll möte i Sveriges riksdag på tisdagen. Photo: Sarah Andersson/Norden.org

nylon, polyester och akryl.

Den snabba tillväxten inom textilindustrin baseras till stor del på syntetiska fibrer, som enligt FN har ökat från under 20 procent av den globala fiberproduktionen till 62 procent de senaste 20 åren.

Säkerställer rättvis konkurrens

Ett syfte med förslaget är att de små marknaderna i Norden gemensamt ska kunna spela en större roll i att omvandla textilbranschen mot en mer hållbar riktning.

Producentansvaret inkluderar också privat klädimport via e-handel, vilket ska leda till mer rättvis konkurrens för

nordisk textilproduktion. Förslaget är även tänkt att avhjälpa problemet med att textilavfall som exporteras till låginkomstländer utanför EU hamnar på stora sopberg.

Förslaget går nu vidare till den så kallade temaseSSIONEN den 8-9 april där hela Nordiska rådet ska ta ställning till det. Om förslaget godkänns där blir det en rekommendation till de nordiska regeringarna.

Förslaget kommer ursprungligen från den Konservativa gruppen i Nordiska rådet.

Info Express
Källa: Nordiskt samarbete

MAZDA CX-60 LADDHYBRID

NU FRÅN 467 900 KR*

DRAGVIKT
2 500 KG

Mazda CX-60 är en elegant och kraftfull laddhybrid med 63 km räckvidd och en dragvikt på 2 500 kg. Precis som alla Mazda är den byggd runt föraren: japanska hantverkstraditioner ligger bakom de noggrant utvalda materialvalen och med hjälp av ny teknik som ansiktsgenkänning kan bilen automatiskt justera en lång rad förarinställningar såsom körställning, ljud och klimat - allt för bästa möjliga körupplevelse.

*LÄGSTA PRIS SENASTE 30 DAGARNA FRÅN 517 500 KR

10
ÅRS
GARANTI

Vid blandad körning (WLTP): bränsleförbrukning 1,5 l/100km, CO₂-utsläpp 33 g/km, elektrisk räckvidd 63 km (faktisk räckvidd påverkas bland annat av körstil, hastighet och utetemperatur). Bilen på bilden kan vara extrautrustad. Tioårsgaranti innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se. Erbjudandet gäller lagerbilar till 31/3 2024.

CityMotor Malmö
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.citymotor.se
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördag 11.00 – 15.00
Söndag Stängt

MazdaCenter Svedala
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
www.mazdacenter.nu
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördagar Stängt
Söndagar 11.00 -15.00

Textil och minskat matsvinn: Nya EU-regler till stöd för den cirkulära ekonomin

- Högre mål inför 2030 för att minska matsvinnet
- Producenter ska täcka kostnader för insamling, sortering och återvinning av textilavfall
- 60 miljoner ton matavfall och 12,6 miljoner ton textilavfall genereras årligen inom EU
- Mindre än 1 % av alla textilier i världen återvinns till nya produkter

Miljöutskottet antog sina förslag för att på ett bättre sätt förebygga och minska avfallet från livsmedel och textilier i hela EU.

På onsdagen antog ledamöterna i miljöutskottet sin ståndpunkt om den föreslagna översynen av ramdirektivet om avfall, med 72 röster för, ingen emot och tre nedlagda röster.

Mer ambitiösa mål för att minska matsvinnet

Ledamöterna vill höja de bindande mål för avfallsminskning som kommissionen föreslagit till minst 20 procent inom livsmedelsförädling och livsmedelstillverkning (i stället för 10 procent) och till 40 procent per capita inom detaljhandel, restauranger, livsmedelstjänster och hushåll (i stället för 30 procent), jämfört med det årliga genomsnittet mellan 2020 och 2022. EU-länderna måste se till att dessa mål uppnås på nationell nivå senast den 31:a december 2030. Ledamöterna vill också att kommissionen utvärderar möjligheten och lägger fram lämpliga lagstiftningsför-

slag för att införa högre mål för 2035 (minst 30 % respektive 50 %).

Utökad producentansvar för textilprodukter, kläder och skor

De nya reglerna, som antagits av ledamöterna, skulle inrätta system för utökad producentansvar, genom vilka ekonomiska aktörer som tillhandahåller textilier på EU-marknaden skulle täcka kostnaderna för separat insamling, sortering och återvinning av dem. Medlemsstaterna måste inrätta dessa system 18 månader efter det att direktivet har trätt i kraft (jämfört med de 30 månader som kommissionen föreslagit). Samtidigt måste EU-länderna senast den 1:a januari 2025 säkerställa separat insamling av textilier för återanvändning, förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.

Dessa regler skulle omfatta textilprodukter som kläder och accessoarer, filter, sängkläder, gardiner, hattar, madrasser och mattor, inklusive produkter som innehåller textilrelaterade material som läder, konstläder, gummi eller plast.

Bild av Alan Frimms från Pixabay

Lösningar och framtida förändringar

Föredraganden Anna Zalewska (ECR, PL) sade: "Vi tillhandahåller fokuserade lösningar för att minska matsvinnet, t.ex. genom att främja "fula" frukter och grönsaker, hålla ett öga på orättvisa marknadsmetoder, förtydliga datummärkingen och donera livsmedel som inte säljs men som kan konsumeras. För textilier täpper vi till kryphål genom att även inkludera icke-hushållsprodukter, mattor och madrasser, samt försäljning via onlineplattformar. Vi efterfrågar också ett mål för minskning av textilavfallet, med en översyn av exporterade, använda textilier. Bättre infrastruktur för att öka den separata insamlingen bör kompletteras med en effektivare sortering av blandat kommunalt avfall, så att föremål som kan återvinnas tas tillvara innan de skickas till förbränningsanläggningen eller deponin.

Nästa steg

Deltagarna ska enligt planerna rösta om sin ståndpunkt under sammanträdet i mars 2024. Ärendet kommer att följas upp av det nya parlamentet efter valet till Europaparlamentet den 6-9 juni.

Bakgrund

Varje år genereras 60 miljoner ton matavfall (131 kg per person) och 12,6 miljoner ton textilavfall i EU. Enbart kläder och skor står för 5,2 miljoner ton avfall, vilket motsvarar 12 kg avfall per person och år. Det uppskattas att mindre än 1 % av alla textilier i världen återvinns till nya produkter.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Kommissionen föreslår skärpta straffrättsliga regler för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn

Allt fler barn riskerar att utsättas för sexuella övergrepp, både på nätet och i verkliga livet. Enbart under 2022 drabbades 1,5 miljoner barn i EU och vart femte barn utsätts för någon form av sexuellt våld. Trots att man blivit bättre på att skydda barn på nätet är de straffrättsliga reglerna om sexuella övergrepp mot barn inte längre ändamålsenliga. Därför föreslår kommissionen att lagarna ska uppdateras.

Först och främst kommer EU att bredda definitionen av vad som ska betecknas som brott när det gäller sexuella övergrepp mot barn. Den nya definitionen ska gälla i alla medlemsländer och även omfatta övergrepp som direktströmning av sexuella övergrepp mot barn. Ändringarna av reglerna ska också se till att fler

förövare åtalas och att stödet till de drabbade stärks. Det här innebär att offren får längre tid på sig att anmäla sexuella övergrepp och rätt till ekonomisk kompensation. Det ska även finnas mer stöd till både barn och vuxna som utsatts för sexuella övergrepp.

Kommissionen vill också förbättra det förebyggande arbetet. Medlemsländerna bör använda de förebyggande programmen bättre och satsa mer på att öka kunskapen om sexuella övergrepp, särskilt om riskerna på nätet. Dessutom måste de som rekryterar personal till verksamhet som innebär nära kontakt med barn och till organisationer som arbetar mot sexuella övergrepp mot barn kontrollera de sökandes kriminalregister.

Info Express
Källa: Europaparlamentet

Bild av ambermb från Pixabay

Nya växtförädlingstekniker ska hjälpa till att säkra livsmedelsförsörjningen

Jordbruket är helt avgörande för människans överlevnad. Bild: Europaparlamentet.

Växtförädling är en gammal praxis som används för att skapa nya växtsorter utifrån befintliga växter. Syftet är att få fram egenskaper som högre avkastning, bättre motståndskraft mot sjukdomar, eller förbättrat näringsupptag.

Nuförtiden, tack vare framsteg inom bioteknik, kan nya växtsorter utvecklas snabbare och på ett mer exakt sätt genom att deras genetiska struktur redigeras.

I EU faller alla genetiskt modifierade organismer (GMO) för närvarande under GMO-lagstiftningen från 2001. Växtförädlingstekniker har dock utvecklats kraftigt under de senaste två decennierna. Nya genomiska tekniker (NGT) möjliggör mer riktade, exakta och snabbare resultat än mer traditionella växtförädlingsmetoder.

Vad är nya genomiska tekniker?

Nya genomiska tekniker är sätt att förädla växter genom att föra in förändringar i DNA.

I många fall innebär dessa tekniker användning av genetiskt material från arter som kan korsas naturligt med varandra. Med andra ord skulle liknande resultat kunna uppnås via traditionella metoder, såsom hybridisering, men processen skulle ta mycket längre tid.

NGT kan hjälpa till att utveckla nya växter som är mer motståndskraftiga mot torka eller andra extrema klimat, eller som kräver mindre gödningsmedel och bekämpningsmedel.

GMO i EU

GMO är organismer med gener som har förändrats på ett sätt som inte kunde uppstå naturligt genom avel, ofta genom att använda genomet från en annan art.

Innan någon GMO-produkt kan släppas ut på EU-marknaden måste den genomgå en säkerhetskontroll på

mycket hög nivå. Det finns strikta regler för produkternas godkännande, riskbedömning, märkning och spårbarhet.

Nya EU-regler

I juli 2023 föreslog EU-kommissionen en ny förordning om växter som produceras med vissa nya genomiska tekniker. Förslaget skulle möjliggöra ett enklare godkännande för de NGT-anläggningar som anses likvärdiga med konventionella anläggningar. Inget främmande genetiskt material från en art som inte kan korsas naturligt används för att framställa dessa NGT-växter.

Andra NGT-växter skulle fortfarande behöva följa strängare krav, liknande de nuvarande GMO-reglerna. NGT-växter skulle förbli förbjudna i ekologisk produktion, och deras frön skulle behöva märkas tydligt för att säkerställa att bönderna vet vad de odlar.

Parlamentets ståndpunkt

Parlamentets miljöutskott antog sin ståndpunkt om kommissionens förslag den 24 januari 2024. Ledamöterna stödde de nya reglerna och enades om att de NGT-växter som är jämförbara med naturligt förekommande sorter bör undantas från de strikta kraven för GMO.

För att undvika rättslig osäkerhet och för att se till att bönder inte blir alltför beroende av stora fröföretag vill ledamöterna förbjuda alla patent för alla NGT-växter.

Hela parlamentet kommer att rösta om förslaget i det första februariplenomet, varefter det kan inleda förhandlingar om den nya lagen med ministerrådet, dvs med EU:s regeringar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

Ny genomisk teknik (NGT) – Parlamentet vill stödja regler för jordbrukarnas gröna omställning

- Förenklade regler för de NGT-växter som kan betraktas som likvärdiga med traditionella växter
- Man kommer fortfarande att vara tvungen att märka alla produkter inne hållandes NGT-växter
- Europeiska myndigheten för livsmedels säkerhet har utvärderat tänkbara säkerhetsproblem med ny genomisk teknik

För att vi ska få ett hållbarare och mer motståndskraftigt livsmedelssystem stöder parlamentarierna en förenklad process för NGT-växter som är likvärdiga med traditionella växter.

Parlamentet har antagit sin ståndpunkt om EU-kommissionens förslag om ny genomisk teknik (NGT) som förändrar en organisms genetiska material. Detta skedde med 307 röster för, 263 röster emot och 41 nedlagda röster, och ledamöterna är nu redo att inleda förhandlingar med medlemsländerna.

Målet är ett hållbarare och mer motståndskraftigt livsmedelssystem. Detta vill ledamöterna uppnå genom att utveckla bättre växtsorter som är klimattåliga och skadedjursbeständiga och som ger högre avkastning eller kräver mindre gödselmedel och bekämpningsmedel.

I dagsläget gäller samma regler för växter som tagits fram med ny genomisk teknik (NGT-växter) som för genetiskt modifierade organismer (GMOs). NGT-växter delas enligt förslaget in i två kategorier med olika regler. Den ena kategorin är de växter som kan anses vara likvärdiga med traditionella växter (kategori 1). De kan undantas från regler som specifikt gäller modifierade växter, medan de övriga (kategori 2) måste följa striktare regler. Ledamöterna vill behålla den obligatoriska märkningen av produkter med både NGT 1- och NGT 2-växter.

Alla växter som tagits fram med ny genomisk teknik bör även i fortsättningen vara förbjudna i ekologisk produktion, eftersom det ännu behövs mer forskning på området. Parlamentet vill att kommissionen ska rapportera om hur konsumenter och producenter ser på den nya teknikens utveckling sju år efter dess införande.

Växter som framställts med ny genomisk teknik – kategori 1
När det gäller NGT-växter i kategori 1 vill ledamöterna uppdatera regler-

na för hur många och hur stora ändringar av en växt som får göras för att den ska betraktas som likställd med traditionella växter. För att garantera öppenhet vill de införa en offentlig förteckning på nätet över alla växter i kategori 1.

Växter som framställts med ny genomisk teknik – kategori 2
Parlamentet vill i stort sett ha samma bestämmelser för växter i kategori 2 som för modifierade växter, även för tillståndsförfaranden. Dessa regler är bland de strängaste i världen.

Ledamöterna vill också påskynda riskbedömningsförfarandet för växter i kategori 2 som anses kunna göra livsmedelssystemet hållbarare. Ledamöterna betonar ändå att den så kallade försiktighetsprincipen måste respekteras.

Förbud mot alla patent på NGT-växter

Ledamöterna vill totalförbjuda patent på NGT-växter, NGT-växtmaterial, delar av NGT-växter, genetisk information och de processegenskaper som de innehåller. Syftet är att undvika rättsosäkerhet, ökade kostnader och att jordbrukarna och uppfödarna på nytt hamnar i en beroendeställning. Parlamentet efterfrågar också en rapport senast i juni 2025 om hur patent inverkar på uppfödarnas och jordbrukarnas tillgång till ett varierat växtförökningsmaterial. Dessutom efterlyses ett lagförslag som uppdaterar EU:s regler om immateriella rättigheter i denna fråga.

Citat

Efter omröstningen sa den svenska moderaten och föredraganden Jessica Polfjärd så här: "Ny genomisk teknik är viktig för att stärka Europas livsmedelstrygghet och göra vår

Bild: Pixabay

jordbruksproduktion grönare. De nya reglerna möjliggör utveckling av bättre växtsorter som garanterar högre avkastning, är klimattåliga och behöver mindre gödselmedel och bekämpningsmedel. Jag hoppas att medlemsländerna snart kommer att ta ställning, så att vi kan anta de nya reglerna före EU-valet och ge jordbrukarna de verktyg som de behöver för den gröna omställningen."

Nästa steg

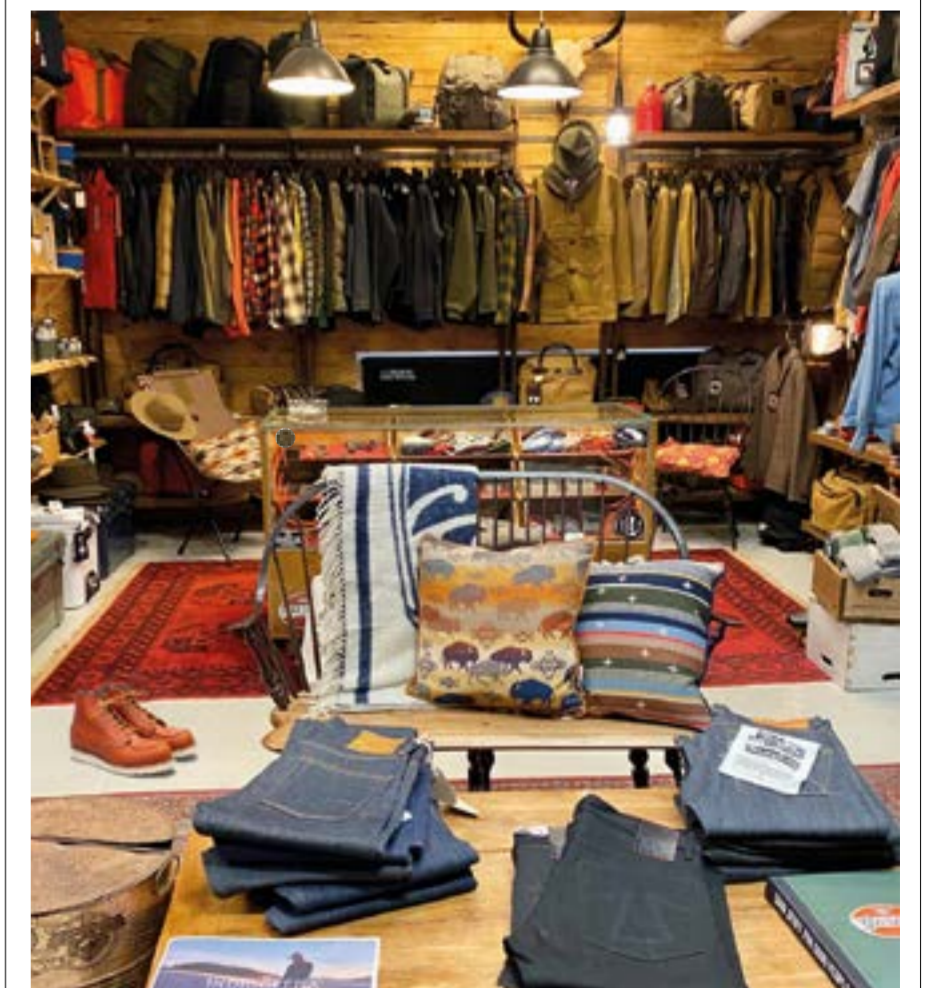
Parlamentet är nu redo att inleda förhandlingar med EU:s regeringar om den slutliga lagen.

Bakgrund

Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet har utvärderat tänkbara säkerhetsproblem med ny genomisk teknik. Flera produkter som tagits fram med ny genomisk teknik finns redan eller håller på att släppas ut på marknaden utanför EU (till exempel bananer i Filippinerna som inte blir bruna). Dessa produkter kan eventuellt minska matsvinnet och koldioxidutsläppen.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

THE HOUSE OF QUALITY AND CRAFTSMANSHIP *Since 1999*

HEPCAT.SE
Always online - Always on time

Visit us live ST LARS VÄG 21, LUND & AT SALTHALLARNA, HÖGANÄS

Eldabutiken Vellinge

ELDA HÅLLBART & SÄKERT

 <p>fr 29.900 kr</p> <p>Nordpeis Origo SG Elegant, modern kamin i nordisk minimalistisk design. Med en stor brännkammare och stort glas som gör bronser vil synlig. Ord.pris fr. 34.500kr</p>	 <p>fr 25.490 kr</p> <p>Keddy SK 1000/2000 Väck nytt liv i din öppna spis och samtidigt förvandla den till en säker och effektiv värmekälla för hela huset. Är designade för att passa alla typer av öppna spisar. Ord.pris fr. 26.990kr</p>	 <p>fr 20.100 kr</p> <p>Nordpeis Uno 5 Är en liten kamin med ett klassiskt, modernt skandinaviskt uttryck. Luckan är försedd med ett automatiskt lössystem, vilket ökar både säkerheten och bekvämligheten. Ord.pris fr. 22.100kr</p>	 <p>fr 29.900 kr</p> <p>Nordpeis Duo 6 Den traditionella följestenen ger vedkaminen ett stärent uttryck och i underdelen finns ett praktiskt förvaringsutrymme. Ord.pris fr. 34.500kr</p>
--	---	---	--

Galler så långt lagret räcker. Frakt tillkommer.

Eldabutiken Vellinge Falsterbovägen 179
tel. 040-45 8160

Geopolitiska spänningar på Afrikas horn

Bild av Jete King/Express

En överenskommelse mellan Etiopien och Somaliland har väckt kritik från Somalia och orsakat ökade spänningar på den nordöstra regionen i Afrika, rapporterar The New York Times. Detta har bland annat lett till oroligheter bland de övriga grannländerna gällande åtkomsten till Röda havet och eventuellt en attack till följd av en mer hotfull samtalston.

De ökade spänningarna kan spåras tillbaka till när Etiopiens regering signerade ett preliminärt avtal med Somaliland, en självutropad stat i Somalia och en region som inte har blivit internationellt erkänd, vilket väckte reaktioner från Somalia. Avtalet handlade bland annat om att Etiopien skulle få åtkomst till den del av territoriet som leder till Röda havet, hamnen Berbera, för kommersiella och militära ändamål. I det preliminära avtalet stod det bland annat att den etiopiska armén ska få tillgång till Röda havet i 50 år i utbyte mot att Etiopien internationellt erkänner Somaliland som en självständig stat. Avtalet är ännu inte bindande, enligt The New York Times. The Guardian rapporterar vidare att Somalia ställer sig emot avtalet och ser detta som en provokation, då de har sagt att de är förberedda på krig om saker skulle gå vidare.

Avtalet ska enligt nyhetsrapporteringen ha orsakat splittringar i regionen, som redan har påfrestatas av pågående inbördeskrig, humanitära kriser och politisk instabilitet. Artiklarna uppger även att avtalet kan riskera att öka spänningen nära Röda havet, speciellt efter ett känsligt läge och ökad säkerhetsrisk kring rutten där export och

import av varor sker till följd av kriget mellan Israel och Hamas. Somalia motsätter sig avtalet starkt och landets statsminister Hamzi Abdi Barre höll i ett möte om avtalet med de övriga politikerna. Somalias regering har bett både Afrikanska unionen och FN:s säkerhetsråd om att titta närmare på saken och ta upp ärendet på möten. Somalia kallade också hem sin ambassadör från Etiopien för brådsakande överläggningar. Ett par dagar senare kom ett förtydligande om att Somalia är redo för krig från Somalias sida, när detta uttrycktes av presidenten Hassan Sheikh Mohamud i huvudstaden Mogadishu.

Det preliminära avtalet mellan Etiopien och Somaliland har även ekonomiska och politiska konsekvenser för de närliggande länderna. Exempelvis betalar Etiopien omkring 1,5 miljarder dollar per år för att få använda hamnarna i Djibouti. Skulle detta förändras så riskerar landets minskade inkomst till följd av att Etiopien ändrar handelsrutten kunna bidra till politisk instabilitet i landet för att Etiopien har betalat avgifterna under två årtionden. Etiopien förlorade åtkomsten till Röda havet när Eritrea förklarade sig självständigt 1993 och har förlitat sig på hamnarna i Djibouti sedan det inträffade. Mer än 95% av landets import- och exportvaror passerar in till landet genom Djibouti, och att betala summan för den nödvändiga funktionen som hamnarna har är en påtaglig kostnad för ett land som har haft svårt att betala av sina skulder. Landet har haft svårigheter med den ekonomiska situationen efter pandemin och ett tvåårigt inbördeskrig som avslutades i november 2022. Etiopien har

begärt skuldlättnad under 2021, men förhandlingarna dröjde till följd av inbördeskrig. Landet har inte klarat av att betala in den första förväntade summan i december förra året. Etiopien har försökt att leta efter andra alternativ och utforskat möjligheten att använda hamnar i Sudan och Kenya, men ännu har inget alternativ utformats.

FÅTÖLJVECKOR

Uppgradera vintermyset med en skön fåtölj. Spana in vårt stora utbud!

KAMPANJPRIS
7 642:-
(8 990:-) 364:-/MÅN*

IRIS FÅTÖLJ
höjer garanterat glädjenivån i rummet. Den har en klassisk stil och stabil komfort. 79x88 H98 cm.

KAMPANJPRIS
16 990:-
(22 570:-) 753:-/MÅN*

Malmövägen 19, 235 39 Vellinge
Tel. 040-42 02 32
Öppettider: Måndag-Fredag 9-18
Lördag: 9-14, Söndag stängt

Fåtöjerna finns i flera färger!

PATRONEN FÅTÖLJ
med pall är otroligt smäcker och elegant i sin böljande design. 67x82 H99 cm.

MÜLLERS MÖBLER

*Exempel: Gör ett köp på 10 000 kr. Betala 462 kr/mån i 24 månader. Exempel beräknat 2024-01-03. Kredit 10 000 kr, 24 st. delbet., adm.avg./mån 45 kr, uppl.avg. 495 kr, rörlig årsränta 0%, effektiv ränta 14,84%. Totalbelopp 11 575 kr. Kreditgivare: Resurs Bank AB (publ), Box 22209, 250 24 Helsingborg. Telefon kundservice 0771-11 22 33. Alla månadskostnader i annonsen är uträknade på 24 månaders delbetalning. Kampanjen gäller 240123 - 240304.

Eritrea och Egypten kan även oroa sig för Etiopiens kommande militära närvaro i Röda havet och i Adenviken i framtiden, om avtalet går igenom. Etiopien är nationen med den näst största befolkningen i Afrika. Etiopien förlorade åtkomsten till Röda havet när Eritrea förklarade sig självständigt 1993 och detta har lett till flera försök att hitta lösningar på problemet med en avsaknad tillgång till hamnar. Till följd av förhandlingarna mellan Etiopien och Somaliland har en stigande nationalism blivit synligt. Ett uttalande av Abiy, en etiopisk politiker, definierade situationen som att "Etiopien måste frigöra sig från sin geografiska fängelse" och refererade till en stridsledare som har talat om Röda havet som "Etiopiens naturliga gräns". Enligt Samira Gaid, en analytiker som arbetar i Somalias huvudstad Mogadishu, har dessa uttalanden väckt upprörda reaktioner i Somalia. Detta har bland annat lett till en ökad oro för ytterligare stridigheter bland människor som har följt den upptrappade spänningen, som visade sig slå rätt med tanke på att Tigray-konflikten återigen har blossat upp i Etiopien. Trupper som har spårats till den etiopiska regimen har uppgetts avliva ett dussintal civila i Amhara-regionen enligt invånare som beskriver detta som en konsekvens av en konflikt mellan lokalbefolkningen och militian. Journalister får inte ta sig in till området och internet ligger nere, men internationella medier har lyckats intervjua lokalbefolkningen och samla

information via anonyma samtal. Enligt vittnen har vissa civila offer mördats på sätt som liknar avrättningar. En utredning av dödsfallen har inletts från myndigheternas håll, men läget förblir instabilt och allvarligt.

Somaliland utropade självständighet från Somalia 1991 och har sedan dess satt upp en egen valuta, flagga och flera politiska val, inklusive presidentval, i regionen. Den valda presidenten Abdi har suttit vid makten utöver sin mandatperiod, trots protest från landets politiska opposition. Dessutom har det förekommit att ett dussintal civila har skadats och omkommit i konflikter mot myndigheter och medlemmar från en klan. Enligt Gaid är förhandlingarna mellan Somaliland och Etiopien ett försök för president Abdi att få mer styrka i hans förhandlingsmakt. Detta riskerar att provocera fram det motsatta när Somalia inte bara ställer sig emot detta avtal, utan även hotar det diplomatiska läget mellan Somalia och Etiopien.

Den här upptrappade konflikten kopplad till Röda havet är inte det enda exemplet på den ökade spänningen som har ägt rum i regionen. Flera anfall mot ett dussintal fartyg som har seglat genom Röda havet har också inträffat de senaste månaderna, sedan november förra året, vilket har lett till oro för fraktföretag, som ställs inför frågan om huruvida de ska fortsätta transportera varor genom Suezkanalen eller inte. Om fartygen fortsätter genom

Suezkanalen så kan de attackeras av Houthimilitanterna från Jemen och få stå för ökade kostnader, inklusive högre försäkringsavgifter. Om fartygen däremot undviker Suezkanalen så seglar de över 6000 km runt Afrika, förbränner mer bränsle och förlänger resan med tio dagar. Attackerna på fartygen har benämnts som "beväpnandet av den globala leverantörskedjan", enligt Marco Forgiione, generaldirektör för Institute of Export and International Trade, som stöder brittiska företags försök att expandera på marknader utanför Europa. Under de senaste månaderna har de globala leveranskedjorna återhämtat sig efter tre år av hinder och svårigheter orsakade av pandemin och till och med en kort blockering av Suezkanalen, som ligger i den nordvästra änden av Röda havet och hanterar cirka 12 procent av den globala handeln. Fraktpriserna hade sjunkit kraftigt och de långa förseningar som hade drabbat detaljhandlare i USA och Europa hade lösts sedan dess.

Hittills har problemen i Röda havet inte stört de globala leveranskedjorna i samma utsträckning som pandemin gjorde. "Men vi är på väg i den riktningen", uttryckte Forgiione. Houthimilitanternas attacker har fortsatt även efter att amerikanska trupper hade samlats i Röda havet för att förhindra dem. Attackerna på fartygen sker även i en tid där exporterna förväntas öka i samband med det kinesiska nyårsfirandet. Dessa anfall i Röda

havet sker samtidigt som Panamakanalen har minskat antalet fartyg som släpps igenom på grund av den låga vattennivån, vilket har fått en del fartyg att använda rutten via Suezkanalen för att kunna transportera varor till Nordamerika. Som en konsekvens av attackerna har fraktföretagen minskat andelen fartyg som passerar genom Röda havet. Flera transportföretag har uppgett att de granskar situationen och kommer att utreda hur de ska fortsätta göra för att bedriva transporten framåt framöver.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se

Källor:
"Why a Port Deal Has the Horn of Africa on Edge" The New York Times publiceringsdatum 2024-01-02
"We are ready for a war": Somalia threatens conflict with Ethiopia over breakaway region". The Guardian, publiceringsdatum: 2024-01-13
"Dozens of civilians killed by Ethiopian state troops in Amhara region, say reports", The Guardian, 2024-02-12
"Red Sea Attacks Leave Shipping Companies With Difficult Choices", The New York Times, publiceringsdatum 2024-01-06
"Ethiopia becomes Africa's latest sovereign default", Reuters, publiceringsdatum 2023-12-26

PROBARE – LÄKEMEDELSFORSKNING OCH LÄKARMOTTAGNING I LUND OCH STOCKHOLM

PROBARE bildades 2008 och är ett företag som bedriver läkemedelsforskning i samarbete med olika internationella och lokala läkemedelsbolag. Vi är centralt belägna i Lund och Stockholm. Läkemedelsprövningarna som vi utför hos oss är inom både psykiatriska sjukdomar och inom allmänmedicin, samt även inom medicinsk teknisk utrustning

VILL DU VARA MED OCH PROVA UT DET SENASTE LÄKEMEDLET INOM;

KOL, DEPRESSION, MIGRÄN (barn och vuxna)
eller GENERALISERAT ÅNGESTSYNDROM

Anmäl ditt intresse till vår läkemedelsforskning. Samtliga läkemedelsstudier är godkända av Läkemedelsverket och Etikprövningsnämnden. Läkárbesöken och samtliga läkemedel är kostnadsfria samt reseersättning utgår.

Vår forskning och din medverkan kan ge både dig själv och andra ett friskare liv

Är du intresserad av att veta mer om vår verksamhet antingen som patient eller uppdragsgivare, boka tid eller delta i en läkemedelsprövning är du välkommen att kontakta Ewa Karlsson på tfn 0732-300 450 eller maila ewa.karlsson@probare.se

Besök gärna vår hemsida

www.probare.se

P PROBARE

Nya trenden inom greenwashing eller något att hoppas på?

Cirkulärt kol ses som ett sätt att minska växthusgasutsläppen från en ökande plast- och kemikalieproduktion menar forskarna bakom studien. Bild: Unsplash.

Circular carbon. Internationellt blir "cirkulärt kol" allt populärare bland stora företag som vill profilera sig som hållbara och klimatneutrala. Är det något att hoppas på, och vad betyder ens orden? Forskarna Ellen Palm och Joachim Tilsted förklarar och ser samtidigt en elefant i rummet.

Tillsammans med kollegorna Alexandra Nikoleris och Valentin Vogl har Ellen Palm och Joachim Tilsted, forskare i miljö och energisystem vid LTH, Lunds universitet, nyligen publicerat en studie som analyserar företagens visioner om hur cirkulärt kol ska kunna lösa klimatproblemen.

Vad menas med cirkulärt kol?

– Cirkulärt kol handlar om att lagra, använda och återanvända kol från alla möjliga typer av produkter – plastavfall, koldioxid, biomassa, alger och ibland fossila bränslen. Visionen bygger på att så mycket kol som möjligt ska ingå i ett cirkulärt flöde, och att nya produkter ska baseras på förnybara eller återvunna råvaror.

– Det kan handla om att tillverka nya plast- och kemikalieprodukter från den koldioxid som släpps ut i samband med produktion av plast, pappersmassa, avfall eller cement, fånga in den från luften (vilket är dyrt), eller att kemiskt återvinna kol från plastavfall som bas för nya produkter.

Vilka är förespråkarna?

– Globala plast- och kemiföretag som BASF och SABIC, stora livsmedels- och dryckesföretag som Unilever, samt företagsorganisationer (Cefic), statliga aktörer (Europeiska kommissionen) och tankesmedjor som Nova Institute.

Varför har konceptet ökat i popularitet?

– I dag är nästan all plast som tillverkas fossilbaserad. Dessutom använder vi extremt mycket plast: i Europa använder vi runt 150 kilo per person och år.

– Cirkulärt kol ses här som ett sätt att minska växthusgasutsläppen från en ökande plast- och kemikalieproduktion. Genom att skapa cirkulära flöden föreställer sig industrin kunna fortsätta att producera plast i stor skala utan att bidra till ökade klimatförändringar.

Finns något problem med detta?

– Ja, de tekniker som konceptet bygger på existerar inte i stor skala idag. I nuläget bygger visionen snarare på förväntningar om vad tekniken kan komma att leverera i framtiden, snarare än dess nuvarande prestanda.

Finns fler utmaningar?

– Ja. Det behövs ofantliga mängder förnybar energi för att driva de processer som ska nyttja och återanvända kol från olika källor. Vidare krävs mycket pengar för att få tekniken på plats, som dessutom kan bli mycket svår att skala upp och få att fungera. En annan aspekt är att biomassan som behövs kan påverka den biologiska mångfalden och konkurrera med matproduktion.

ensidiga fokuset på just användning och återanvändning av kol helt förbiser hur en ökad plastproduktion bidrar till global nedskräpning, oftast i utsatta och fattiga länder, och stora miljöproblem. All plast kommer ju inte gå att samla in och kemiskt återvinna. Vidare lyser viktiga åtgärder, som bättre insamling, återanvändning, och en drastiskt minskad produktion med sin frånvaro.

Vad har företagen för incitament – mindre plastkonsumtion minskar ju intäkterna?

– I en omställning behöver vi tänka nytt. Om man ska bryta existerande skadliga produktionssätt måste företagen inte bara utveckla ny teknik utan också utveckla design och affärsmodeller som bidrar till att avsevärt minska plastproduktionen och stävja problemen den ger upphov till. I en sådan omställning kommer vissa aktörer förlora marknadsandelar och intäkter, medan andra kommer att vinna. Och ur ett samhälls- och miljöperspektiv är det förmodligen viktigare att nå klimatmålen än att ett visst företag behåller sina marknadsandelar.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Tolkar ni företagens engagemang som "greenwashing"?

– Överlag är det så klart positivt att stora företagen vill bli mer hållbara. Vi kommer att behöva många olika lösningar för att komma till bukt med klimatproblemet.

– Elefanten i rummet är snarare att det

Även däckbyte på elscouter.

35 års erfarenhet

CYKELSERVICE
(översyn inkl service)

Nu endast 249:-

När du tar med annonsen. Gäller feb.-juni månad.

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVsliperi

Bicycle
+
Doctor

Tullgatan 9 • 0736-87 22 02
Bicycledoctor Lund

24-timmars service

Öppettider

måndag	12:00-18:00
tisdag	12:00-18:00
onsdag	12:00-18:00
torsdag	12:00-18:00
fredag	12:00-18:00
lördag - söndag	stängt

Adress: Tullgatan 9,
Lund, Sweden
Mob. 073-687 22 02
E: lundinscykel@live.se

Greenwashing: hur EU-företag kan validera sina miljöpåståenden

- Nya regler för företag att följa EU:s förbud mot greenwashing av produkter
- Företag ska lämna in miljöpåståenden för verifiering innan de används
- Enklare och vanligare typer av påståenden kan komma att få ta del av en enklare eller snabbare verifiering.
- Påföljderna om företagen misslyckas innefattar utslutning från upphandlingar, konfiskering av intäkter och böter på 4 % av årsomsättningen
- Utskottet för den inre marknaden och utskottet för miljö fattade på onsdagen 14/2 beslut om reglerna för hur företag kan validera sina påståenden om miljörelaterad marknadsföring.

Det så kallade direktivet om miljöpåståenden kompletterar EU:s redan godkända förbud mot greenwashing. Den definierar vilken typ av information företag måste tillhandahålla för att motivera sina påståenden om miljömarknadsföring i framtiden. Det skapar också ett ramverk och tidsfrister för att kontrollera bevis och godkänna anspråk och specificerar vad som händer med företaget som bryter mot lagen.

Kontrollsystem och påföljder

Ledamöterna höll med kommissionen om att företag bör lämna in alla framtida miljöpåståenden för godkännande innan de används. Påståendena skulle bedömas av ackrediterade kontroller inom 30 dagar, enligt den nya uppdateringen. Företag som bryter mot reglerna kan utslutas från upphandlingar, förlora sina intäkter och dömas till böter på 4 % av sin årsomsättning.

Kommissionen bör upprätta en lista över mindre komplexa påståenden och produkter som skulle kunna användas av en snabbare eller enklare kontroll, anser ledamöterna. Den bör också besluta om huruvida miljöpåståenden om produkter som innehåller farliga ämnen även i fortsättningen

ska vara möjliga eller inte. Ledamöterna enades också om att mikroföretag bör undantas från de nya skyldigheterna och att små och medelstora företag bör få ett extra år innan reglerna börjar tillämpas.

Klimatkompensation och jämförande påståenden

Ledamöterna bekräftade EU:s förbud mot miljöpåståenden som enbart bygger på de så kallade systemen för koldioxidkompensation. De specificerar nu att företag fortfarande kan nämna kompensationsystem om de redan har minskat sina utsläpp så mycket som möjligt och endast använda dessa system för återstående utsläpp. Koldioxidkrediterna i systemen måste certifieras, i enlighet med certifieringsramen för koldioxidupptag.

Särskilda regler skulle också gälla för jämförande påståenden (dvs. annonser som jämför två olika varor), även om de två produkterna tillverkas av samma tillverkare. Företagen bör bland annat visa att de har använt samma metoder för att jämföra relevanta aspekter av produkterna. Påståenden om att produkter har förbättrats får inte heller baseras på data som är mer än fem år gamla.

Bild av André Lira - Pixabay

Komplexiteten bakom greenwashing

Parlamentets föredragande Andrus Ansip (Renew, EE) för utskottet för den interna marknaden uppgav: "Studier visar att 50 procent av företagens miljöpåståenden är vilseledande. Konsumenter och företagare förtjänar öppenhet, rättslig klarhet och lika konkurrensvillkor. Företag är villiga att betala för det, men inte mer än de tjänar på det. Det glädjer mig att den lösning som föreslagits av utskottet är balanserad, är tydligare för konsumenterna och är samtidigt i många fall mindre betungande för företagen än den lösning som kommissionen ursprungligen föreslog."

Parlamentets föredragande Cyrus Engerer (S&D, MT) för utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor hävdade: "Det är dags att sätta stopp för greenwashing. Vår överenskomelse om detta förslag sätter stopp för spridningen av bedrägliga miljöpåståenden som har lurat konsumenterna

alldeles för länge. Det säkerställer också att företag har rätt verktyg för att anamma genuina hållbarhetsmetoder. EU:s konsumenter vill göra miljömässiga och hållbara val, och alla som erbjuder produkter eller tjänster måste garantera att deras miljöpåståenden är vetenskapligt verifierade.

Nästa steg

Förslaget till betänkande antogs med 85 röster för, 2 röster emot och 14 nedlagda röster. Det kommer nu att gå till omröstning vid ett kommande sammanträde och kommer att utgöra parlamentets ståndpunkt vid den första granskningen (troligen i mars). Ärendet kommer att följas upp av det nya parlamentet efter valet till Europaparlamentet den 6-9 juni.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Europaparlamentet

110-års jubileum!

Passa på och köp din kvalitetsmatta nu till ett fantastiskt jubelpris!

40% rabatt!

Ta med annonsen så får du hela **40% rabatt!** Gäller t.o.m. 31/3.

Mattor för alla rum sedan 1914

NESSIMS

Malmö: Hornyxegatan 9 . Tel: 040-734 40
Måndagar-onsdagar 9.30-18 . Lördagar 10-15 . Söndagar 11-15 . www.nessims.se

Varför behåller man sitt elbolag – trots att man kan spara pengar genom att byta

Bild av Nicky/Pixabay

De flesta behåller sin elleverantör trots att det går snabbt och enkelt att byta till en billigare konkurrent. Nu har en ekonom rätt ut vad som håller folk tillbaka – och vad som kan garantera billigare elavtal, enligt en dansk undersökning.

En sund marknad är beroende av uppmärksamma och aktiva konsumenter. Men när det kommer till att välja leverantörer för el, sjukförsäkring, bolån, kreditkort eller bilförsäkring är de flesta väldigt inaktiva och stannar hos sin nuvarande leverantör i flera år.

Konsumentinaktivitet är väldokumenterat och har fått ekonomer och politiker att spekulera kring varför folk inte byter företag även om de kan göra enorma besparingar.

”Det är viktigt att förstå varför konsumenter är inaktiva om man vill utforma riktlinjer som ökar konsumenternas aktivitet och därmed förbättrar konkurrensen”, understryker Christina Gravert, docent vid Centrum för ekonomiskt beteende och ojämlikhet, Institutionen för ekonomi.

Hon har precis avslutat ett arbetsdokument om konsumenternas val av elbolag.

3 % av den danska befolkningen i arbetsför ålder fick chansen att dela med sig av sin kunskap om elmarknaden, sin tro, sina preferenser – och inte minst sina avsikter att byta leverantör. Mer än 10 000 danskar sva-

rade. Christina Gravert har kopplat samman enkätsvaren med uppgifter om huruvida deltagarna faktiskt har följt sina avsikter att byta elbolag.

Folk skjuter upp och glömmmer bort det

Studien visar på en betydande klyfta mellan avsikten att byta elleverantör och det faktiska agerandet. Klyftan ökar bara när testdeltagare får information om potentiella besparingar och erbjuds gratis tillgång till en tjänst som hjälper dem att byta leverantör.

”Processens ingripande har stor inverkan på deltagarnas avsikt att byta, men deras faktiska beteende påverkas knappt”, uppger Christina Gravert och utvecklar:

”Över 30 % av respondenterna som fick information om besparingar och hur man byter planerade att byta leverantör efter undersökningen, men mindre än 4 % genomförde bytet.”

Beräknade årliga besparingar vid tidpunkten för undersökningen var mellan 946 danska kronor och 2399 danska kronor, beroende på hushållets storlek. Att så få av deltagarna väljer att byta elbolag – även när de presen-

teras med lösningar på ett silverfat – beror inte på partiska uppfattningar om besparingar, höga byteskostnader eller demografi.

– Å andra sidan kan vi se att personlighetsdrag som tillit och riskaversion – såväl som ens benägenhet att skjuta upp – är viktiga indikatorer för vilka som byter, berättar Christina Gravert.

Glappet mellan avsikt och handling kan främst förklaras av att människor är partiska i nutiden: Endast de som planerar att byta omedelbart fullföljer beslutet. De flesta skjuter upp det och glömmmer snabbt bort sina avsikter. Därför räcker det inte enbart med att informera konsumenterna om fördelarna med att byta leverantör.

Vägled människor mot det billigaste alternativet

Enligt Christina Gravert väcker konsumentpassivitet en grundläggande fråga: Varför ska konsumenter aktivt välja bort ett dyrt elbolag och hitta en billigare lösning? Tekniskt sett skulle konsumenterna automatiskt kunna vägledas mot det billigaste elalternativet.

”En modell kan vara att danska hushåll till en början tilldelas den billigaste leverantören när de flyttar. Sedan kan de byta företag i efterhand om de vill”, tipsar Christina Gravert.

Ett annat alternativ är att införa en gratistjänst som löpande kan välja det billigaste elavtalet åt en. Som exempel nämner Christina Gravert företa-

get Elforbundet som en gång om året tar in offerter om ett gemensamt avtal för Elforbundets 23 000 prenumeranter.

”Folk kan ansluta sig till Elforbundets avtal gratis och betalar endast spotpriset på elbörsen. Det sparar en hel del abonnemangsavgifter och andra kostnader som många elbolag tar ut varje månad. En liknande auktionsmodell skulle också kunna införas i varje kommun.” nämner hon.

Christina Graverts forskningsprojekt visar att konsumenter föredrar starkt låga elpriser och ägnar lite uppmärksamhet åt företagets namn och specialtjänster. 25 % av alla tillfrågade individer säger att de definitivt skulle använda en gratistjänst som skulle byta till den billigaste leverantören åt dem.

”Om politikerna verkligen vill ge medborgarna billigare el bör de överväga att införa ett system som automatiskt flyttar konsumenterna till ett billigare avtal om de inte väljer annat. Det skulle skapa en meningsfull konkurrens mellan leverantörerna på elmarknaden”, avslutar hon.

Studien kallas 'From Intent to Inertia: Experimental Evidence from the Retail Electricity Market'.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Köpenhamn universitet

Människor utsätts för cancerframkallande ämnen i onödan

Sexvärt krom är ett starkt cancerframkallande ämne som kan användas vid tillverkning av till exempel färg och rostskydd samt ytbehandling av metallprodukter. Det kan också frisättas vid tillverkning av eller svetsning i rostfritt stål. I Sverige exponeras ungefär 18 000 arbetare för sexvärt krom på sin arbetsplats. Forskare vid Lunds universitet har nu gjort en kartläggning av de risker som arbetarna utsätts för. De hävdar att gränsvärdet är för högt och att människor utsätts för cancerframkallande ämnen i onödan.

Senast det gjordes en kartläggning i Sverige om sexvärt krom var 1996 och det nästan 30 år gamla gränsvärdet är ett tekniskt uträknat värde och baseras alltså inte på hur många som faktiskt blir sjuka. Gränsvärdet i dag ligger på 5 mikrogram/kubikmeter luft. Det motsvarar 20 extra lungcancerfall per 1000 exponerade arbetare efter 40 års yrkesmässig exponering.

– Nivån för sexvärt krom i Sverige är idag femhundra gånger högre än vad vi normalt accepterar för cancerframkallande ämnen utomhus. Vi ligger också högre än andra länder som exempelvis Danmark, Holland och Frankrike. Danmark sänkte sitt gränsvärde till 1 mikrogram/kubikmeter efter en larmrapport för ett par år sedan, säger Karin Broberg, professor i arbets- och miljömedicin vid Lunds universitet.

Många minns kanske filmen Erin Brockovich som baseras på en verklig miljöskandal med sexvärt krom i 90-talets USA. Men sedan 90-talet har vi hunnit glömma bort hur farligt ämnet är. Det har nu dock aktualiserats i flera europeiska länder - just på grund av att arbetare fortfarande insjuknar i lungcancer från sexvärt krom.

Karin Broberg har under de senaste två åren - genom forskningsprojektet SafeChrom - lett en ny kartläggning om i vilken omfattning anställda i Sverige utsätts för sexvärt krom och hur arbetsgivare hanterar riskerna. Genom att mäta luft, blod och urin hos arbetare som exponeras, hoppas forskarna att resultaten ska ligga till grund för nya gränsvärden.

– Hos 81 procent av arbetarna på företagen uppmättes lufthalter under 1

mikrogram/kubikmeter, men 7 procent överskred det svenska gränsvärdet. Störst risk löpte de som svetsade i rostfritt stål, säger Malin Engfeldt, forskare vid Lunds universitet.

Studien visade också att de som arbetar med tillräcklig ventilation har lägre halter krom i kroppen. Däremot hade de som använde andningsskydd högre halter krom i kroppen än de som inte använde andningsskydd. Förklaringen kan vara att den enskilda arbetstagen har svårt att veta när andningsskydd behövs eller inte. Man tar av andningsskyddet för tidigt, eller utsätter medarbetare i närliggande arbete. Dessutom räcker det att man inte rakat sig på morgonen, så sluter skyddet inte tätt och förlorar därmed upptill 90 procent av sin effekt.

– Andningsskydd ger en falsk trygghetskänsla. Genom att arbetsgivare framhåller vikten av personlig skyddsutrustning lägger man över ansvaret på arbetstagen, medan det borde vara arbetsgivarens som i första hand ska eliminera kromexponeringen genom tekniska lösningar, säger Malin Engfeldt.

För att arbetsgivare ska kunna införa rätt åtgärder, måste de först förstå vilka risker som arbetstagen utsätts för. Idag finns ingen transparens för vilka nivåer som är farliga, utan många har en uppfattning om att alla gränsvärden är trygga, vilket inte ger företag något incitament att jobba med säkerheten. Karin Broberg ifrågasätter vilka signaler myndigheterna sänder ut när de accepterar att vissa människor exponeras för cancerframkallande ämnen ute i industrin, när det finns lösningar för att förhindra sjukdomar som lungcancer och KOL.

Bild: Pixabay

– I Sverige tror vi att vi är så bra på arbetsmiljö men vi behöver aktivt jobba med att sänka exponeringen av tungmetaller. Sexvärt krom är ett exempel men det finns även andra. På mindre företag och hos underleverantörer, brister det i information om risker och det skulle behövas inspektioner på ett helt annat sätt än vad som förekommer idag. Det finns åtgärder som

minskar exponeringen av krom, men då måste man först förstå vikten av att använda utrustningen rätt, avslutar Karin Broberg.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Västervångs Tandvård

Adress: Köpenhamnsvägen 49, 217 71 Malmö
Tel. 040 - 23 80 80
E-mail: info@vastervangstandvard.com
Webb: www.vastervangstandvard.com

Må bättre med mindre sociala medier

Ny studie visar att även passiva scrollare kan uppvisa hälsovinster i jämförelse med mer aktiva användare. Foto: Pexels

Ny forskning bekräftar att förändrad användning av sociala medier främjar psykisk hälsa. Försökspersoner som minskade sin sociala mediekonsumtion till en halvtimme om dagen upplevde ökat välmående och självkänsla. Men även de som gick från att vara aktiva användare till mer passiva "scrollare" kunde rapportera hälsoeffekter som förbättrat fokus och koncentration i vardagen.

Forskarna vid Institutionen för Psykologi som genomförde studien lät deltagarna under tre veckor begränsa sitt användande av sociala medier till 30 minuter per dag, alternativt endast använda sociala medier passivt. Med passivt användande menas att ta del av innehåll som andra lagt upp men inte publicera eller dela något innehåll själv.

– Skillnaderna mellan kontrollgruppen och de som förändrade sitt sociala medier-beteende blev överraskande stora, säger Martin Wolgast docent

och ansvarig forskare för studien.

Resultat av studien

I jämförelse med kontrollgruppen visade deltagarna, både de som begränsat tiden på sociala medier och de som endast använt sociala medier passivt, att de blev mer fokuserade och koncentrerade på det de gjorde i vardagen. De som begränsade sin sociala medier-tid uppgav dessutom minskade nivåer av nedstämdhet och stress samt bättre självkänsla efter treveckorsperioden. Detta gällde inte för de passiva användarna som inte upplev-

de någon förändring av det psykiska välmåendet.

– En möjlig tolkning är att detta beror på att vi blir mindre upptagna av att följa vilka reaktioner våra inlägg på sociala medier fått från andra användare, men att de negativa effekter som kommer ur exempelvis sociala jämförelser kvarstår, säger Martin Wolgast, docent och ansvarig forskare för studien.

Så här gick forskningen till

I studien medverkade 174 unga vuxna, i åldern 18 – 29 år, som alla använde sig av sociala medier dagligen. De medverkande delades slumpmässigt in i tre grupper; en grupp som fick begränsa användandet av sociala medier till max 30 minuter per dag, en som endast fick använda sociala medier passivt, samt en så kallad kontrollgrupp som fick använda sociala medier som de brukar göra. Genomsnittet för deltagarnas användning av sociala medier före studien uppgick till cirka två timmar per dag. Före och efter den tre veckor långa studieperioden fick deltagarna uppges hur de mätte genom att besvara väletablerade och beprövade självskattningsmått

som mäter olika aspekter av psykisk hälsa och ohälsa.

Det finns sedan tidigare enstaka studier som studerat effekterna av att minska användandet av ett eller flera sociala medier, men det vetenskapliga underlaget på området är, enligt Martin Wolgast, fortfarande mycket begränsat.

– I vår studie ville vi därför undersöka effekterna av att minska användandet av sociala medier till 30 minuter per dag under en treveckorsperiod. Dessutom har det saknats studier på vilka effekter det får om man endast använder sociala medier passivt. Här ville vi undersöka om ett passivt användande har positiva effekter på grund av att det leder till en minskad emotionell och social investering i vad som händer på sociala medier, till exempel genom hur andra reagerar – eller inte reagerar – på det innehåll man publicerar, säger Martin Wolgast.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Vi hälsar er välkommen till oss!

Med över 30 års erfarenhet så tar vi väl hand om dig!

- Old and new patients are welcome
- Dentist and dental hygienist with high competence and many years of experience
- We continue to offer short waiting times

- Gamla och nya patienter hälsas välkomna
- Tandläkare och tandhygienist med mångårig erfarenhet och kompetens
- Vi fortsätter att erbjuda korta väntetider

Sunnaväg 14E, Lund | Tel. 046 - 13 01 53 | E-mail: info@tandvardenklostergarden.se | Webb: www.tandvardenklostergarden.se

Ett vanligt blodprov kan förutspå hjärtinfarkt

Med hjälp av resultatet från ett vanligt blodprov och ett webbverktyg kan man ta reda på om man löper ökad risk att få en hjärtinfarkt inom ett halvår. Verktyget har tagits fram av en forskargrupp vid Uppsala universitet med förhoppningen att öka patienters motivation till förändring.

Hjärtinfarkt är världens vanligaste dödsorsak och ökar globalt. Många högriskpersoner hittas inte eller tar inte sin förebyggande behandling. Nu har forskare under ledning av professor Johan Sundström vid Uppsala universitet sett att man kan förutspå hjärtinfarkter med ett vanligt blodprov.

Problemet, enligt forskarna, är att riskfaktorer hittills tagits fram i studier med fem till tio års uppföljning, där bara faktorer som är stabila över tid kan hittas.

– Men vi vet att tiden strax innan en hjärtinfarkt är mycket dynamisk. Månader efter en skilsmässa är till exempel

risken för en hjärtinfarkt fördubblad, och veckan efter en cancerdiagnos är risken för hjärtinfarkt femdubblad, säger Johan Sundström som är hjärtläkare och professor i epidemiologi vid Uppsala universitet

Han har tillsammans med andra europeiska forskare arbetat utifrån hypotesen att flera viktiga biologiska processer är aktiva månaderna innan en hjärtinfarkt, och att dessa skulle gå att hitta med ett enkelt blodprov.

– Vi ville utveckla metoder för att man i sjukvården ska kunna hitta personer som snart kommer att få sin första hjärt-

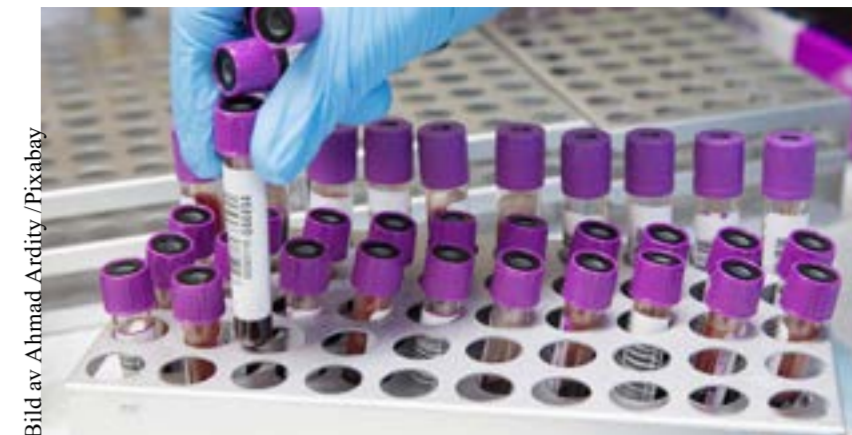

Bild av Ahmad Ardity / Pixabay

infarkt, säger Johan Sundström.

Blodprover från över 169 000 personer Forskargruppen hade tillgång till blodprover från 169 053 personer utan tidigare hjärt-kärlsjukdom i sex europeiska grupper. Inom ett halvår fick 420 av dessa personer sin första hjärtinfarkt. Då jämfördes deras blod med blod från 1598 friska personer i grupperna.

– Vi hittade ett 90-tal molekyler som var kopplade till en risk för en första hjärtinfarkt. Men för att förutspå risken räcker det med de prover som redan tas i dag i vården. Det hoppas vi ska öka motivationen för folk att ta sina förebyggande läkemedel eller sluta röka, till exempel, säger Johan Sundström.

Forskarna har också utvecklat ett enkelt webbverktyg där vem som helst kan få reda på sin risk att få en hjärtinfarkt inom ett halvår.

– Det var också ett syfte med hela studien eftersom vi vet att motivationen för förebyggande behandlingar är gan-

ska låg. Om man får reda på att man visar sig ha en förhöjd risk att få en hjärtinfarkt snart blir man kanske mer motiverad att förhindra den, säger Johan Sundström.

Studera 90-talet nya molekyler Nu ska forskarna studera de 90-talet nya molekylerna för att förstå dem bättre och se om det är något som går att behandla.

– Vi hoppas kunna göra en ny studie här i Uppsala för att se om webbverktyget motiverar på det sätt som vi har tänkt, säger Johan Sundström.

En av de sex kohorterna är från den Uppsalabaserade befolkningsstudien Epi-Health. Forskningen har delfinansierats av AFA Försäkring, Vetenskapsrådet, Hjärt-Lungfonden och Anders Wiklöf.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet
-Märta Gross Hulth

Handla hållbart i Genarp

Välkommen till över 350 kvadratmeter kläder, möbler och andra second hand-prylar!

erikshjalpen.se/genarp

Öppet: Tis och tors 10 - 18, ons och fre 10 - 18, lör 10 - 15

ERIKSHJÄLPEN
SECOND HAND

För barnen. Och världen de drömmer om.

FÅTÖLJVECKOR

Uppgradera vintermyset med en skön fåtölj. Spana in vårt stora utbud!

KAMPANJPRIS

8 991:-

(9 990:-) 420:-/MÅN*

FLOW FÅTÖLJ
omfamnar dig på ett fantastiskt sätt. En härlig fåtölj med sin generösa storlek. Bouclétyg Taffie Thule. 90x99 H96 cm.

KAMPANJPRIS

6 201:-

(6 890:-) 304:-/MÅN*

Fåtöljerna finns i flera färger!

EINAR FÅTÖLJ
med fotpall är en stabil seniorfåtölj, där du både kan sitta bekvämt upprätt och luta dig tillbaka. 65x68 H110 cm.

Malmövägen 19, 235 39 Vellinge
Tel. 040-42 02 32
Öppettider: Måndag-Fredag 9-18
Lördag: 9-14, Söndag stängt

MÜLLERS MÖBLER

*Exempel: Gör ett köp på 10 000 kr. Betala 462 kr/mån i 24 månader. Exempel beräknat 2024-01-03. Kredit 10 000 kr, 24 st. delbet., adm.avg./mån 45 kr, upplavg. 495 kr, rörlig årsränta 0%, effektiv ränta 14,84%. Totalbelopp 11 575 kr. Kreditgivare: Resurs Bank AB (publ), Box 22209, 250 24 Helsingborg. Telefon kundservice 0771-11 22 33. Alla månadskostnader i annonsen är uträknade på 24 månaders delbetalning. Kampanjen gäller 240123 - 240304.

En ny framtida lösning mot resistent bakterier?

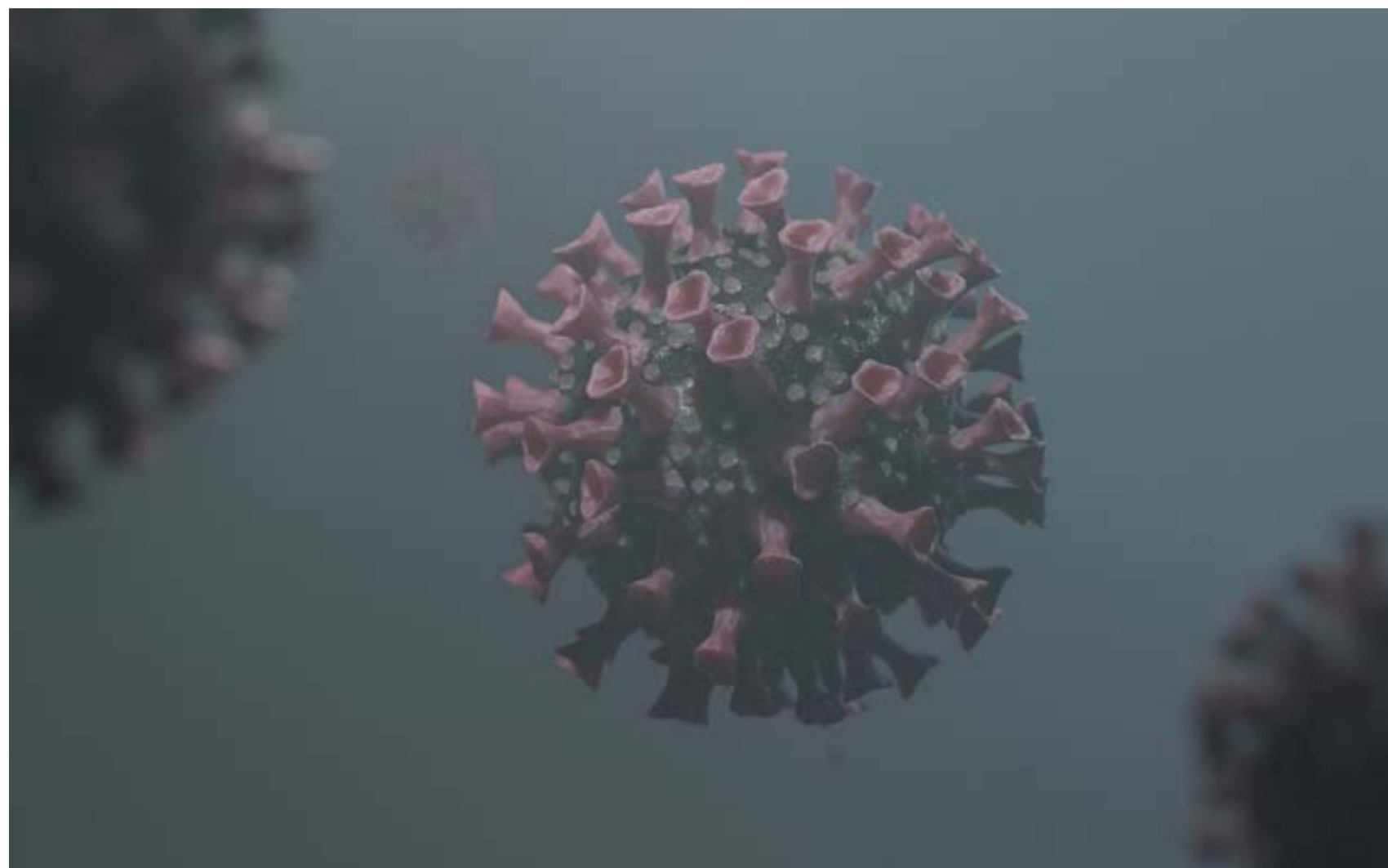

Bild av Samuel E. Johanns / Pixabay

Resistent bakterier orsakar för närvarande problem med att bota vissa behandlingar för tillfället och kan orsaka en hel del problem med behandlingar som kräver antibiotika framöver. Vilka lösningar är möjliga för att stävja denna utveckling?

Världshälsoorganisationen har skrivit om antimikrobiell resistens och detta med andra ord betyder att parasiter, virus, svampar och bakterier inte längre svarar på den medicin som är tänkt att bekämpa dem. Bekymret gällande resistent bakterier ökar, då Världshälsoorganisationen även nämner att vanliga åkommor som urinvägsinfektioner blir svårare att behandla.

En trolig lösning finns däremot i samtiden. Havets mesopelagiska zon (den så kallade "twilight zone of the ocean", eller havets skymningszon) rymmer svampar som kan ha potential att utgöra grunden för ny antibiotika. I en artikel publicerad av The Guardian så har ny forskning kommit fram till att det finns många olika sorters svampar mellan 200 och 1000 meter ned under havsytan, ett område som fungerar som ett väsentligt habitat för organismer med anpassningar av olika slag sett till behovet av solljus och syre, som minskar allt mer ju närmare man kommer botten. Havets skymningszon innebär att varelsen som lever där har behövt genomgå anpassningar på grund av det minskade inflödet av solljus, det ökade trycket och kalla temperaturer. Enligt doktoranden Fabio Favoretto vid University of Cali-

fornia i San Diego så kan det troligtvis gå att hitta fler varianter av penicillin i svamp som finns i havet, enligt en artikel i The Guardian. Han beskriver vidare att dessa extrema miljöförhållanden kan innebära att unika anpassningar till dessa förhållanden kan förekomma bland svampar och att det potentiellt skulle kunna leda till upptäckten av nya arter med unika biokemiska egenskaper.

Insamlingen av material ur detta område har samlats i en nya havs-DNA-katalog, vilket innehåller mer än 317 miljoner marina organismers gengrupeeringar. Insamlingarna har skett via olika färder, som expeditionerna Tara Oceans, som började 2009 och Malaspina Circumnavigation, som ägde rum under 2010, men har numera uppdaterats med fynden från denna undersökning. På grund av teknologiska framsteg så kunde prov visa på mer data än tidigare, medan processen med dokumentation och kategorisering hjälpte till med att kartlägga mer av den upptäckta delen av havet, enligt marinbiologen och studiens författare Elisa Laiolo.

Den marina, bioteknologiska sektorn, vilket förlitar sig på havsorganismer och deras gener, är uppskattningsvis värd 6 miljarder dollar. Denna siffra förväntas fördubblas under 2032. Laiolo var överraskad över att se så många olika svampar i havets skymningszon. "Vissa indikationer har tytt på ett överskott av svampar på den här nivån sedan tidigare, så det här är ytterligare en bit av pusslet." En ännu

mer kritisk upptäckt som inträffade under kategoriseringsprocessen är den betydande rollen som virus spelade i att öka den genetiska mångfalden, enligt Carlos Darte, en annan författare till studien och professor i marin vetenskap. "Virusen tränger in sig själva och flyttar på gener från en organism till en annan. Detta betyder att virus skapar biologisk mångfald och det accelererar deras evolution."

Ett resultat av denna acceleration var att en del av generna som hade ändrats har utvecklats till att låta organismer att äta sig igenom plast. "De kan bryta ned syntetiska polymerer ur hydrokarboner, vilka är väldigt nya föreningar i havet, och detta visar att evolutionen har ägt rum på ett par årtionden." Katalogen belyste även kunskapsluckor i vår förståelse av havsbotten, påstår Laiolo. "Det är lättare att samla in vatten än [material från] havsbotten och det vi understryker i artikeln är behovet av att öka antalet studier som riktar sig in på havsbotten i framtiden. Utvecklingen inom teknologi, med förbättringar av sådant som sekvenseringsteknik, innebär att mer information kan utvinna ur befintliga prov till en minskad kostnad. Trots fördelarna med katalogen hävdar Duarte att det uppstår problem gällande benägenheten att dela med sig av de insamlade marina generna på grund av ägandeskap och en otillgänglighet för att ta del av material för en del länder. Exempelvis har en del länder inte tillgång till sekvenseringsteknik och tio nationer äger 90 procent av alla patenter kopplade till

marina gener, vilket visar på att fördelarna inte delas upp.

Förändringar kring ägandeskapsregler kommer däremot att tas upp. "Sedan oktober förra året har ett nytt avtal trätt i kraft och det uppger att de som upptäcker en marin gen äger den", uppger Duarte. Hursomhelst är problemet enligt Duarte att det inte framgår hur katalogens fördelar kan delas och huruvida det kommer att fungera. Katalogen välkomnades av marina forskare och det har beskrivits som en "anmärkningsvärd resurs för bedömning av biologisk mångfald och bevarandeinsatser" som skulle göra det möjligt för forskare att övervaka förändringar i arters utbredning, särskilt i förhållande till effekterna av klimatrisen och mänskliga aktiviteter, enligt the Guardian. Detta innebär att nyttan blir större än att potentiellt kunna hitta en lösning mot resistent bakterier och utveckla en ny sorts medicin.

Bianca M.- Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se

Källor:
"Ocean fungi from twilight zone could be source of next penicillin-like drug", The Guardian, 2024-01-16
"Antimicrobial resistance", World Health Organization, [oklart publiceringsdatum].

TMP TMP OUTLET • Sport & Fritid

1500Kvm märkeskläder!
Sport & Fritid • Alltid 20-80%

Sportoutlet med kläder & tillbehör för träning, cykel, skid, golf & fritidsliv.

COBOLT Solna Jacket
Herr Stl M-3XL
-45% **599:-**
Rek.pris 1099:-

Orust Jacket
Herr Stl M-3XL
-41% **699:-**
Rek.pris 1199:-

Vanessa Jacket
Dam Stl 38-46
-46% **699:-**
Rek.pris 1299:-

VIRTUS Brent Hoody
Herr Stl S-2XL
-40% **479:-**
Rek.pris 799:-

Streat V2 Sweat Pants
Herr Stl S-2XL
-42% **399:-**
Rek.pris 699:-

Patrick V2 Sweat Shorts
Herr Stl S-2XL
-36% **349:-**
Rek.pris 549:-

WHISTLER Tekapo Teddy Fleece Jacket
Herr Stl S-3XL
-53% **599:-**
Rek.pris 1299:-

ENDURANCE ALHLECIA Almi SS Tee
Dam Stl 36-44
-27% **239:-**
Rek.pris 329:-

Tekapo Teddy Fleece Jacket
Dam Stl 36-46
-53% **599:-**
Rek.pris 1299:-

Samani Mel Fleece Jacket
Dam Stl 36-48
-56% **369:-**
Rek.pris 849:-

Ayanda Jacket
Dam Stl 36-44
-22% **699:-**
Rek.pris 899:-

Kebne Fritidsbyxor
De omåttligt populära byxorna åter i butik! Exempelbilder

Herr Stl 46-54
Finns även med kortare ben
Herr Stl C96-C108
Dam Stl 36-44
Finns även med kortare ben
Dam Stl 34S-42S
-70-75% 299:-
Rek.pris 999-1199:-
Finns också på Burlöv Center!

Jeirei Soft Touch Tee
Dam Stl 46-54
-50% **249:-**
Rek.pris 499:-

Lucy Long Tights
Dam Stl 46-54
-42% **399:-**
Rek.pris 699:-

EXANI Vattentät!
Capitan Low
Dam&Herr Stl 36-46
-58% **499:-**
Rek.pris 1199:-
Skön och lätt hikingsko med vattentät softshellövandel.

EXANI Vattentät!
Ally • Dam Stl 36-41
-53% **599:-**
Rek.pris 1299:-
Moderiktig vinterkänga med varmfoeder i 20% ull som håller fötterna varma!

EXANI Vattentät!
Genesis WP
Dam Stl 38-41
-55% **399:-**
Rek.pris 899:-
Varmfoerad vinterkänga i vattenavvisande neoprenematerial.

EXANI Vattentät!
Harper Jr. Junior Stl 24-35
-55% **399:-**
Rek.pris 899:-
En vattentät mellanhög sko i mycket hög kvalitet. Enkel att ta på och av och knäpps med kardborreknäppning. Skon är robust och ger ett bra stöd för vristen.

Vi reserverar oss för slutförsäljning och typografiska fel i denna annons.

www.tmpoutlet.se • 040-6513096 • Lundavägen 87, Åkarp • Öppet: Måndag-Fredag 11-19, Lördag 10-16, Söndag 11-16
Burlöv Center Öppet: Måndag-Fredag 10-20, Lördag-Söndag 10-18

När maten luktar äckligt

Helt plötsligt har det du brukar äta fått en odefinierbar bränd lukt eller en stank som i vissa fall drar åt avföring. Det är verkligheten för några av de patienter som drabbats av luktförändring efter att ha insjuknat i covid-19. "Att ha det så här i en vecka är väl överkomligt men en del av personerna vi intervjuat är nu inne på tredje året", säger Nicklas Neuman som är en av forskarna bakom studien.

Bild av: Julita / Pixabay

I samband med första covidvågen drabbades många av luktbortfall. En tid därefter började det också pratas om att sinnet kunde förändras. Tillståndet går under betäckningen parosmi och innebär att lukterna blir förvridda.

– Plötsligt kommer man hem till en kollega som bjudit på lunch och möts av en stank man aldrig tidigare känt förut och undrar: vad är det här? Vad

ska vi äta egentligen? berättar Nicklas Neuman, universitetslektor i kostvetenskap vid Uppsala universitet.

Beskrivningen av lunchsituationen ovan är hämtad från en studie som Nicklas Neuman gjort tillsammans med två kollegor där de intervjuat patienter som sökt vård på en specialistmottagning för lukt- och smakproblem. Deltagarna i studien var 30 till antalet

och hade antingen förlorat sitt luktsinne eller fått det förvrängt. Det är framförallt det senare tillståndet som vi kommer fokusera på här.

– Det absolut mest uppenbara lidandet är kopplat till parosmi. De upplever att saker luktar äckligt, har svårt att passera parfymaffärer, har problem i lokaltrafiken, kan besväras av lukten av sina barn eller partners eller har svårt att vara i köket när det lagas mat.

Specifik covidlukter kopplad till parosmi
Graden av lidande och problem skiljde sig åt mellan de intervjuade. Samma gällde även för vilka matvaror de betraktade som säkra. De allra flesta kunde dock tolerera milda råvaror som ris, potatis och yoghurt. Desto mer problem hade de med lök, kött, kaffe och ägg.

– Bränd lukt är en beskrivning som kommer upp – en väldigt specifik covidlukter som är svår att förklara. Och i vissa fall har de tyckt att maten luktar avföring. Det var till exempel en som berättade att hon öppnat en burk tonfisk och höll på att spy för att hon tyckte det lukade avföring.

Eftersom det är en relativt ny sjukdom finns ingen etablerad behandling. Några hade fått dietiststöd med varierat resultat. En som fick näringsdrycker utskrivna hade svårt att dricka dem eftersom hon tyckte de smakade äckligt. Personer med parosmi kan ha svårt med syntetiska lukter och smaker.

– En person berättade att det är äckligt att borsta tänderna, äckligt att duscha och det är äckligt att torka sig för handduken luktar illa. Att ha det så här i en vecka är väl överkomligt men en del av personerna vi intervjuat är nu inne på tredje året.

Prognosen är dock god. Den absoluta majoriteten blir symptomfria. Men det finns fortfarande en liten grupp som inte vet om, eller när, de kommer få sitt normala lukt- och smaksinne tillbaka.

Exkluderas från social gemenskap
Nicklas Neumans ingång i projektet handlar framförallt om att undersöka hur det förändrade ätandet påverkar patienternas sociala liv, så som måltidsituationer och sociala relationer. Flera av de intervjuade med parosmi berättar att de drar sig för att gå på restaurang eller att äta i lunchrummet med sina kollegor. De som inte känner någon lukt eller smak alls, kan visserligen äta utan att äcklas, men ändå inte njuta eller vara delaktiga i samtal om vad maten eller vinet smakar.

– När man inte kan delta i måltiden normalt så blir man också i väldigt stor utsträckning isolerad och exkluderad från social gemenskap. Det är lätt att tänka att man bara kan gör annat när man ska umgås, men maten är faktiskt väldigt central i våra liv.

Info Express
Källa: Uppsala universitet

Så påverkas migranter av pensionsregler

De som invandrat till ett land påverkas av pensionsreglerna i både det nya och det gamla hemlandet, visar en ny studie av Axel Cronert och Olof Åslund vid IFAU och Uppsala universitet.

De som bytt land väljer att pensionera sig vid en tidpunkt som stämmer överens med reglerna i både det nya och det gamla landet. Även om sambandet med värdlandets regelverk är starkast, finns det en betydande koppling till reglerna i landet där personen är född.

Både det nya och det gamla landets regler spelar roll

De som bytt land väljer att pensionera sig vid en tidpunkt som stämmer överens med reglerna i både det nya och det gamla landet. Även om sambandet med värdlandets regelverk är starkast, finns det en betydande koppling till reglerna i landet där personen är född.

Sannolikheten att en migrant går i pension ökar med 50 procent (2,7 procentenheter) relativt vad man annars

skulle förvänta sig det år han eller hon skulle ha gått i pension i hemlandet.

– Att sannolikheten att gå i pension ökar så mycket just när de som flyttat skulle ha gått i pension om de bott kvar är vårt mest centrala resultat, säger Axel Cronert som är en av rapportförfattarna.

Äldre mer påverkade av ursprungslandet

De som var äldre när de flyttade påverkas mer av ursprungslandets pensionsregler, liksom de som kan antas ha en lägre förmåga att planera sin pension och de som hade internationellt koordinerade pensionsrättigheter.

– Att äldre påverkas mer av ursprungslandet kan bero både på normer och ekonomi. Det kan ta längre tid för äldre att ta till sig normerna i ett nytt land, och de äldre kan också ha mer pensionspengar att ta ut i födelselandet, avslutar Axel Cronert.

Bild av: Julita / Pixabay

128 länder över hela jorden

Studien kombinerar information om pensionsregelverken i länder över hela jorden med enkätdata för huvudsakligen europeiska länder. Totalt omfattas upp till 9 500 utrikes födda som är över 50 år och bosatta i 29 länder, från 128 olika ursprungsländer.

Polack, ryssar och algerier är de största migrantgrupperna och vanliga mottagarländer är Tyskland, Frankri-

ke och Israel. Studien innehåller statistiska analyser dels av hur personer svarar om förväntad pensionsålder, dels hur mönstren för faktisk pensionering ser ut.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Annica Hulth -Uppsala universitet

Billackering i Toppklass

Billackering i mästarclass
Hjälp med skadan?

Drop-in skadebesiktning
Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se
Webb: www.ubilack.se

GÅR DU I
SÄLJTANKAR?
VI KÖPER DIN BIL

VELLINGE
BILBOLAG

www.vellingebilbolag.com
040-41 22 10
Terminalgatan 11 • 235 39 vellinge

Eriks
Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

Välkommen till oss på
MMC MALMÖ

Kan vi hjälpa dig?

NY BIL BOKA SERVICE DÄCKHOTELL
BEGAGNADE BILAR SERVICEAVTAL SKADE VERKSTAD

Agnesfridsvägen 129 Malmö
Tel: 040-55 26 40 | E-post: info@mmcmalmo.se

HYUNDAI MITSUBISHI MAXUS

Däckcenter
i Vellinge

Byt däck i Vellinge
Rätt däckverkstad för ditt däckbyte

Adress: Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge
Tel: 040-42 00 52 | E-post: info@dackcenter.se

ZviZZer

BILVÅRD

-20% på all bilvård t.o.m 31 mars!

Polering
Lackskydd
Rekon
m.m.

Välkommen!
www.zvizzer-malmo.se

ZVIZZER Malmö
Cypressvägen 29
040-21 54 00

Nytt projekt omvandlar vibrationer till elektricitet

Bild av Martina Janochová från Pixabay

Vibrationer som uppstår av naturliga orsaker eller genom mänsklig aktivitet kan omvandlas till grön el. Magdalena Kuchler, universitetslektor i naturresurser och hållbar utveckling och Christian Schiffer, forskare i geofysik har beviljats 2,7 miljoner kronor av det svenska forskningsrådet Formas för ett forskningsprojekt där detta står i fokus.

Utgångspunkten för projektet "Harvesting Energy from Natural and Anthropogenic Vibrations" är den ökande efterfrågan på hållbara energilösningar till följd av klimatförändringarna. Att omvandla energi från vibrationer till elektricitet är något som redan idag görs. Tekniken används emellertid främst i ekonomiskt välmående storstäder som har flera olika sorters elkällor.

– Även om energiomvandling från vibrationer till elektricitet är väl utforskat och har tillämpats, särskilt i rika länder, är det fortfarande underutnyttjat i mindre välbärgade länder. Det är främst rikare städer som drar

nytta av den här teknik där vibrationer från broar, gångvägar och järnvägar tas tillvara för att driva olika slags anläggningar som exempelvis trafikljus. Fattigare regioner skulle kunna dra stor nytta av att kunna utnyttja industriella och geologiska vibrationer, till exempel seismisk aktivitet, för sin elproduktion. Men det saknas grundläggande forskning och utveckling inom just det området, berättar Magdalena Kuchler.

Lösning för ren och hållbar energi
Genom att omvandla mekaniska vibrationer till elektricitet är syftet med projektet alltså att skapa en innovativ och skalbar lösning för ren och håll-

ning av metoderna, följer projektet de globala målen och strävar samtidigt efter att använda sig av både prisvärda lösningar för ren energi för en hållbar utveckling.

Projektet är en del av ett större konsortium med forskare även från Chile och Norge. Det övergripande syftet är att utforska potentialen i att utnyttja energi från naturliga och mänskligt orsakade vibrationer genom främst två tekniker: piezoelektriska och elektromagnetiska energiskördare.

– Projektet är planerat att pågå i två år och forskningskonsortiet räknar med att vi kommer att få preliminära resultat redan inom det första året, säger Christian Schiffer.

Forskargruppen vid Uppsala universitet kommer främst att fokusera på olika vibrationskällor och undersöka genomförbarheten, tillämpningen och det socioekonomiska värdet av dessa elkällor i fattiga samhällen.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Uppsala universitet
-Malin Eivergård

TRY BEFORE BUY

Med vår color sampler får du färg och roller i ett. Smidigt och smart. Testa med en eller flera färger redan idag.

1ST 49:- 3ST 129:-

colorama

milano
SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäknegatan 2 21135, Malmö | Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444 | E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

Viktigt att båda föräldrarna involveras i amningen

Den viktigaste stödpersonen för att kvinnorna ska lyckas med sin ambition att amma är den nyblivna mammans partner. Partnern behöver också inkluderas genom mer stöttning från vårdpersonalen.

Uppsala universitet har tillsammans med Region Sörmland genomfört ett amningsstödprogram. I det har nyblivna föräldrar fått ett strukturerat amningsstöd genom hela vårdkedjan. Studien presenteras i en artikel som publicerats i International Breastfeeding Journal. Genom intervjuer undersöktes hur partnern upplevde stödet i både amningsstödgruppen och i en kontrollgrupp som hade fått sedvanligt stöd.

– Det är viktigt att vårdpersonalen erbjuder strukturerat stöd så att det når alla föräldrar, att man jobbar med hela familjen genom att ha ett reflekterande dialog om hur amningen fungerar. Det har framkommit att partnern gärna

vill mata barnet. Det är viktigt att involvera partnern, att man förklarar hur man kan vara delaktig utan att mata barnet, säger Ingrid Blixt som är doktor i medicinsk vetenskap och samordningsbarnmorska i region Sörmland.

Stöd gav mer involverad partner
Tidigare forskning har visat att amning har stor inverkan på kvinnors och barns hälsa, till exempel genom att barnet skyddas från infektioner under amningsperioden och att risken för äggstocks- och bröstcancer minskar för mamman. Nästan alla kvinnor, 97 procent enligt en tidigare studie, uttrycker att de vill amma. Endast 10 procent av barnen i Sverige ammas fullt i sex månader.

Rekommendationer för små barns skärmtid riskerar göra mer skada än nytta. Bild: Pexels

I amningsstödgruppen upplevde partners sig mer involverade i amningen och beskrev att de samarbetade med mamman för att få amningen att fungera. Kontrollgruppen partners upplevde sig däremot exkluderade när de inte fick mata barnet och de upplevde att de inte fick stöd från sjukvårdspersonalen. Den enda riktlinjen som finns i vården i dagsläget är att man ska ge föräldrar en broschyr om amning. Sedan är det upp till varje personal vad man gör och inte gör.

Slutsatsen är att båda föräldrarna behöver involveras i amningsstödet och personalen behöver stötta partnern på ett inkluderande sätt utan att det innebär att partnern matar barnet med nappflaska.

För ensamstående mammor får man hitta alternativa lösningar.

– Ensamstående är en sårbar grupp och behöver stöttning på annat sätt. Man kanske har en mamma eller någon annan närstående som stöttar en. Vårdpersonalen kan till viss del stötta upp, säger Ingrid Blixt.

Stödet har införts på flera håll i Region Sörmland och ska implementeras i hela regionen. Det ska även införas i Region Uppsala.

– Det som är speciellt med det här är att alla får det här stödet genom att det ingår i standardvården. Det erbjuds både till förstags- och omfödelskor, säger Ingrid

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Svenska Kakel

DeKora

Höganäs

VIVES

Colorker

bricmate

Tapwell

INR

BJÖRBO BADRUM

DANSANI

DUSCHBYGGARNA

LUNDS
KAKELVARUHUS

Skånes största utbud av kakel/klinker samt badrumsinredning.

Orolig för oseriösa hantverkare? Med 30 år i branschen i samma regi kan vi hjälpa dig från ide till verklighet. Med egen entreprenad och med alla hantverkskategorier tar vi hand om hela din renovering från början till slut med en kontaktperson.

Traktorvägen 19, 226 60 LUND www.lundskakelvaruhus.se

Mån-Fre 9.00-18.00 Lörd 10.00-14.00 butiken@lundskakelvaruhus.se

Hur mycket är Elon Musks karismatiska ledarskap värt?

Elon Musk – för stor för världen? Många skulle säkert föredra en mer blygsam ledarstil hos sin chef, tror organisationsforskaren Sverre Spoelstra. Foto: Pixabay/Tumisu

Ett miljardpaket till Teslas vd Elon Musk ogiltigt förklarades i januari av en domare i delstaten Delaware i USA efter att en aktieägare utmanat paketet. Organisationsforskaren Sverre Spoelstra ser det som ett steg i rätt riktning.

Avtalet från 2018 om 56 miljarder dollar var tänkt att belöna Musk om Tesla presterade väl. Aktieägaren Richard Tornettas kritik riktade sig mot att paketet inte var nödvändigt för att motivera Musk då han redan ägde en betydande andel av Teslas aktier. Domaren Kathaleen McCormicks beslut att ogiltigt förklara paketet innebär att Musk förlorar detta mycket lönsamma avtal.

I sitt beslut sa Kathaleen McCormick också att bolaget och dess styrelse kan

ha "svepts med av retoriken" kring en av världens mest kända VD:ar, skriver organisationsforskaren Sverre Spoelstra från Ekonomihögskolan vid Lunds universitet i The Conversation.

Domaren kallade Tesla-ledningen "stjärnögda" och påverkade av Musks "superstar appeal". Den tyske sociologen Max Weber (1864–1920) skulle kanske ha beskrivit hans ledarskapsstil som "karismatisk".

Frälsaren som distraktion

Harvard-sociologen Rakesh Khurana har varnat för att den beundran som vissa karismatiska VD:ar åtnjuter som "frälsare" distraherar oss från andra personers bidrag till ett visst företags framgång.

– De senaste åren har vi sett en slags återkomst för den karismatiska ledaren, från Trump till Elon Musk. Och det kan hänga ihop med att organisationer vill framstå som mänskliga, på samma sätt som folk vill se människan bakom till exempel ett företag, säger Sverre Spoelstra.

I en värld som är alltmer beroende av algoritmer har näringslivet dessutom blivit något avhumaniserat. Människor kanske längtar efter ledarskap med ett (super) mänskligt ansikte, menar Spoelstra.

Empatiska mänskliga ledare behövs. Inget av detta innebär dock att karismatiska ledare kommer att uppnå samma grad av dominans som de gjorde under 1980- och 90-talen. Om den karismatiska ledaren gör comeback är det en återkomst på en mer överbefolkad scen, menar Sverre Spoelstra. De må vara populära i vissa kretsar, men det är också ledaren som förkämpe för mångfald, etik eller mänskliga relationer.

– Det behövs fortfarande mänskliga ledare som har empati och reflektionsförmåga. Å andra sidan är det mycket möjligt att företag i framtiden kan göra ägaren superrikt, enbart genom smarta automatiseringar och kanske helt utan anställda. Då blir det bara vd:n kvar, som en slags galjonsfigur. Bakom dem, finns företagsmaskinen, säger Sverre Spoelstra.

Även om karismatiska ledare får lejonparten av uppmärksamheten, skulle många av oss säkert föredra att ha en chef som är mindre grandios och mer blygsam i sin ledarstil, menar Sverre Spoelstra i sin artikel i The Conversation. Det kan vara någon som Mary Barra på General Motors eller Lars Fruergaard Jørgensen på det danska läkemedelsföretaget Novo Nordisk, exemplifierar han.

– Eller så kan det vara en av de otaliga ledare vars namn inte dyker upp i media nästan varje dag. Kanske är den riktigt stora frågan den här: hur kan vi bäst moderera den enorma koncentrationen av makt som en del karismatiska ledare skaffat sig? Kanske är det så att ett litet miljard-löneavdrag kan vara ett steg i rätt riktning?

Info Express
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet-Louise Larsson

WWW.ORESUNDSDEALS.COM

Vipublicerar din digitala annons gratis på köpet av annonsering i papperstidningen Info Express

Utforsk alt, hvad denne smukke region har at tilbyde med vores håndplukkede tilbud.

Utforska allt som denna vackra region har att erbjuda med våra handplockade erbjudanden

Explore everything this beautiful region has to offer with our handpicked deals.

Erbjudanden gäller t.o.m 31 mar 2024

Fem i topp-lista för en god livskvalitet

Vad innebär egentligen livskvalitet? Forskare vid Lunds universitet har analyserat 356 olika hälsofaktorer hos nästan 30 000 män och kvinnor mellan 50 och 64 år. Genom att använda AI har de kunnat rangordna alla de olika variablerna och fått fram en fem i topp-lista.

Det finns många studier som undersöker enskilda livsstilsfaktorer, men det har saknats forskning där man sätter de olika faktorerna i relation till varandra. Fram till nyligen har inte heller artificiell intelligens (AI) använts i dessa analyser, i mer än väldigt begränsad utsträckning. Det är först under senare år som den vetenskapliga standardiseringen av maskininlärning har etablerats. Nu har en forskargrupp vid Lunds universitet använt information från SCAPIS – Hjärt- och lungfondens databas, för att i en studie identifiera flera faktorer som är kopplade till hälsorelaterad livskvalitet (HRQoL). Forskarna tittade både på fysisk och mental livskvalitet och utvärderade allt från rökning, psykisk hälsa, alkoholkonsum-

tion, träningsfrekvens, socioekonomi, utbildning och sysselsättning, men även fysiologiska mätning som blodtester, BMI och lungfunktion.

– Vi har i princip mätt allt man kan mäta på en människa. Med hjälp av AI analyserades sedan varje variabels betydelse, genom att tillämpa en utarbetad viktningsskala, säger Max Olsson, folkhälsovetare, doktorand vid Lunds universitet och försteförfattare till studien.

De topp fem variablerna som associerades med en god livskvalitet var i fallande ordning: fysisk aktivitet, arbete, avsaknad av smärta, god sömn och känslan av att ha kontroll över sitt liv. Max Olsson är inte jätteförvånad över

Bild av MaBraS från Pixabay

resultatet, men blev något överraskad över att sjukdom inte verkar spela så stor roll.

– Det verkar i högre grad vara konsekvenserna av sjukdom som är viktig. Eftersom många lever med kronisk smärta, blev det en viktig faktor i utfallet. Smärta påverkar många andra aspekter i livet och får därför konsekvenser för livskvaliteten. Men en diagnos i sig var inte starkt kopplad till låg livskvalitet. Inte oväntat kom fysisk aktivitet på toppplats. Fysisk aktivitet påverkar både fysisk och mental hälsa och har en positiv inverkan på välbefinnandet genom att minska stress, depression och förbättra humöret. Att ha ett arbete och få finnas i ett sammanhang där man trivs och utvecklas, kommer också högt på listan. Överlag kunde forskarna inte se några stora könsskillnader mellan män och kvinnor i studien, men det var något högre skattning av fysisk aktivitet hos män än hos kvin-

nor, medan kvinnor tenderade att värdera avsaknaden av smärta lite högre.

De faktorer som identifierats som betydelsefulla för HRQoL, kan vara intressanta som underlag inför folkhälsopolitiska beslut där man prioriterar åtgärder för att förbättra människors välmående: – För att lägga grunden till ett långt och lyckligt liv bör de identifierade faktorerna vara ett fokus redan innan medelåldern. En given slutsats – som bekräftar i många studier – är att det är av yttersta vikt att fortsätta fokusera på fysisk aktivitet på gruppnivå för att så många som möjligt ska få en bättre livskvalitet, avslutar Max Olsson.

Info Express
E: hello@infoexpress.se
www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

INFO EXPRESS / ÖRESUNDS DEALS PAPPERSTIDNING + DIGITALA ANNONSER

BEGRÄNSAT ERBJUDANDE Gäller t.o.m. 31 mars 2024

2024 ANNONSERING från 1500:-/utgivning

Utdelning i exklusiva områden i västra Skåne / Oresund

Annonsera lokalt eller regionalt till samma pris

En åttondelsida i papperstidningen Info Express

Konto + 3 Deals på Oresunds Deals ingår i köpet

Skanna nedan för att se mer

Stöd för att skapa kontot och övrig administration

Missat inte!

www.vaxkassetter.se: erbjudande

10% rabatt på alla naturliga massageoljor från Afroditia Cosmetics

Rabattkod: INFOEXPRESS

Erbjudandet gäller t.o.m. 31:a mars 2024

MASSAGEOLJA RENT GULD 24 Ka

*innehåller rent, 24 karats guld och dyrbar nyponolja • rik anti-age-formel för en lyxig, uppfreskande ansikts- och kroppsmassage

500ml **595 kr**

MASSAGEOLJA Anti-celluliter

* unik kombination av naturliga näringsrika oljor och utvalda eteriska oljor – lämplig för alla hudtyper...

500ml **385 kr**

MASSAGEOLJA ANTI-STRESS

* synergi av värdefulla naturliga näringsrika oljor, utvalda eteriska oljor och vitamin E

* lugnar, slappnar av och återställer energi till alla hudtyper, speciellt stressad hud

500ml **385 kr**

@ballingslovab

KAMPANJ

SIEMENS

NEFF

Electrolux

RÖROS®
HETTA

PASSA PÅ!
ÅRETS BÄSTA KAMPANJ
25% RABATT
PÅ KÖK, BADRUM OCH FÖRVARING!

25% RABATT PÅ KÖK, BAD OCH FÖRVARING!

Vi på Ballingslöv erbjuder just nu hela 25% rabatt på alla våra kök och bänkskivor samt på hela vårt sortiment inom badrum och förvaring. Vi erbjuder också fantastiska kampanjpriser på utvalda vitvaror. Läs mer om kampanjen och boka ett kostnadsfritt möte på [ballingslov.se](https://www.ballingslov.se)

*Kampanjen pågår 19/2-7/4. Läs mer om erbjudandet på [ballingslov.se](https://www.ballingslov.se)

Ballingslöv® | Svågertorp

Drakagatan 2 Malmö, Tel 040-37 78 90, www.ballingslovmalmo.se
ÖPPET: Måndag - fredag 10.00-18.00, lördag 11.00-15.00